

KESKKONNAAMET

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2014-2023

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

1. SISSEJUHATUS	4
1.1 Ala iseloomustus.....	4
1.2 Maakasutus	6
1.3 Huvigrupid.....	8
1.4 Kaitsekord.....	8
1.5 Uuritus ja seire	11
1.5.1 Läbiviidud inventuurid ja uuringud.....	11
1.5.2 Riiklik seire	11
1.5.3 Inventuuride ja uuringute vajadus	12
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	13
2.1. Kooslused	13
2.1.1. Allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*).....	13
2.1.2. Vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140).....	16
2.2. Maastik	19
3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS	21
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE.....	22
4.1. Tegevuste kirjeldus	22
4.1.1 Inventuurid, seired ja uuringud	22
4.1.2 Kooslused.....	22
4.1.3 Maastik.....	22
4.1.4 Taristu	23
4.1.5 Tähistamine	25
4.1.6 Kavad, eeskirjad.....	25
4.1.7 Muud kaitsekorralduslikud tegevused.....	27
4.2 Eelarve	29
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE.....	30
Kasutatud materjalid.....	31
Lisad	32

Vastavalt looduskaitseaduse § 25-le on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*)- selle kaitsekorraldusest, kaitse eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga või väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamise raames korraldati 29. 08. 2012. a. kaasamiskoosolek. Roosna-Alliku Vallavalitsuses toimunud koosoleku toimumisest teavitati huvigruppe kirja teel, laiemat üldsust teavitati maakonnalehes ilmunud teatega. Kaasamiskoosoleku raames anti ülevaade koostatavast kaitsekorralduskavast, küsimustele vastati kohapeal. Koosolekul pakkus huvigruppidele eelkõige huvi kohaliku omavalitsuse, põhikooli ning RMK vaheline koostöö, seda seoses kaitseala hoolduse korraldamise ning ala kasutamisega keskkonnahariduslikel eesmärkidel (Kalternbrunni matkaraja arendamine ja hooldamine). Roosna-Alliku Põhikool esitas oma seisukohad ka kirjalikult. Kaasamiskoosolekuga seonduvad materjalid on esitatud lisa 4.

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni kaitse planeerimise spetsialist Elina Einaru (tel: 6744807, e-post: elina.einaru@keskkonnaamet.ee). Kava koostasid OÜ Hendrikson & Ko töögrupp koosseisus Märt Öövel (tel: 7409805, e-post: maert@hendrikson.ee) ja Ülle Jõgar.

Kaitsekorralduskava on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ programmi alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest.

1. SISSEJUHATUS

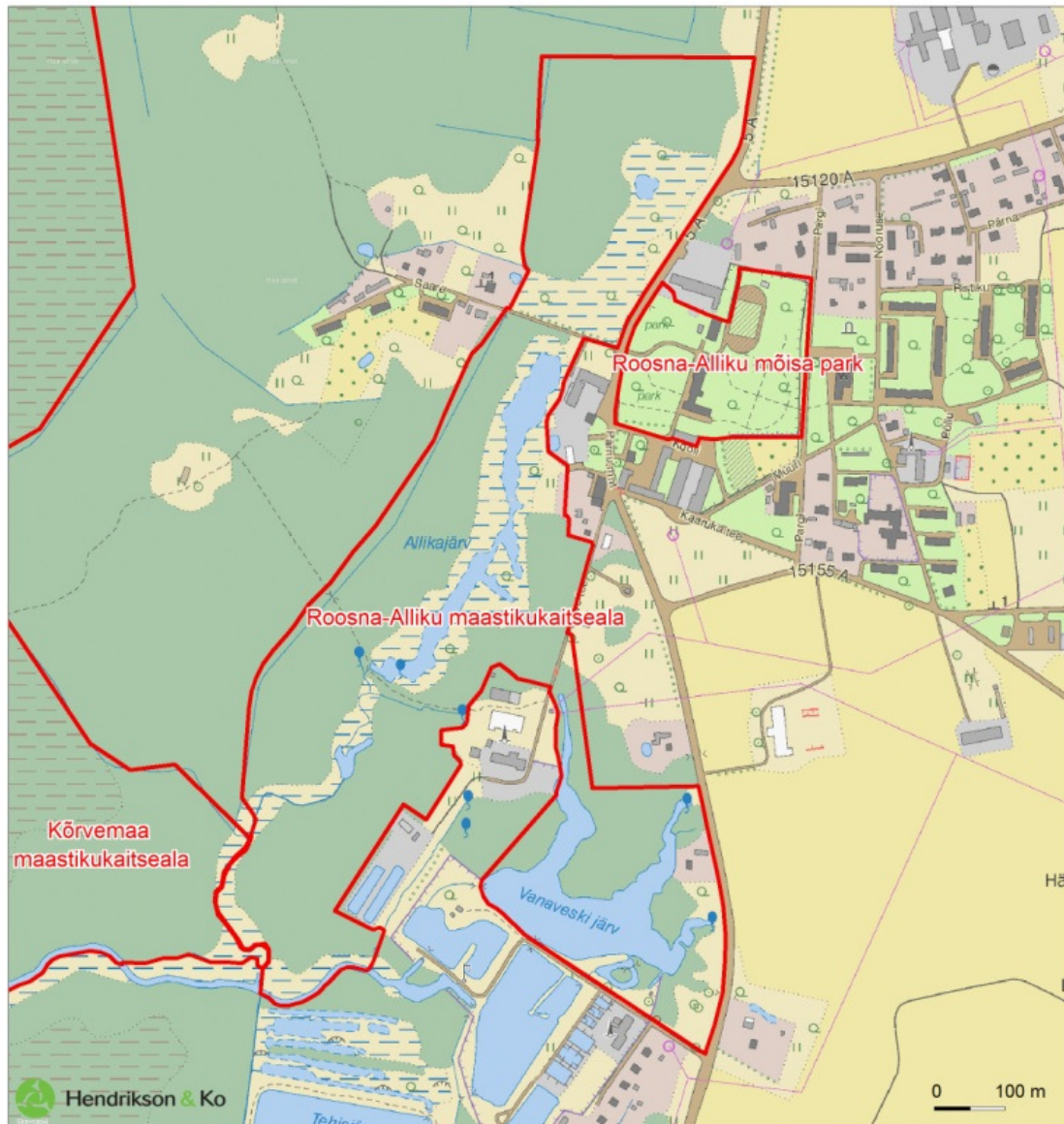
1.1 ALA ISELOOMUSTUS

Roosna-Alliku maastikukaitseala paikneb Järvemaal, Roosna-Alliku valla Allikjärve küla ja Roosna-Alliku aleviku territooriumil (joonis 1), kaitseala pindala on 42,8 ha. Roosna-Alliku allikad võeti looduskaitse alla 1981. aastal (ENSV Paide raj RSN TK otsus 26.01.1981 nr 15 „Uute looduskaitseobjektide arvele võtmise kohta“). 1991. aastal kaitstavat ala suurendati ning Roosna-Alliku allikate ala arvati Pandivere Riikliku Veekaitseala veesäilitusalade hulka. Alates 2003. aastast kuulub Roosna-Alliku Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala koosseisu, kusjuures ala kaitse-eeskirjas on Roosna-Alliku Külmaallikad nimetatud oluliste allikatena.

Seoses EL Loodusdirektiivi rakendamisega määrati Roosna-Alliku allikate piirkond (pindalaga 42 ha) loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks Natura 2000 võrgustiku loodusalaks Roosna-Alliku loodusala (vastavalt Vabariigi Valitsuse 05. 08. 2004. a. korraldusele nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“). Maastikukaitseala kaitse-eeskiri kehtestati Vabariigi Valitsuse 11.08.2005. a. määrusega nr 214 „Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskiri“. Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskirja järgi on kaitse eesmärgiks piirkonnas avanevate allikatega seotud elupaikade (vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved ning allika ja allikasood ning nõrglubja-allikad) kaitse.

Maastikuliselt paikneb Roosna-Alliku maastikukaitseala Madal-Eestisse kuuluva Kõrvemaa ning Kõrg-Eesti maastikurajooni Pandivere piiril. Pärnu jõe alguseks olevate Roosna-Alliku allikate puhul on tegemist Pandivere kõrgustiku jalamil paikneva allikatevöö tuntumate allikatega. Maastikukaitsealal on Keskkonnaregistri ja nitraaditundliku ala kaitse-eeskirja kohaselt märgitud 8 allikat, tegelikkuses on allikate arv suurem. Allikate vesi toidab kahte järve – Allikjärve ning Vanaveski järve. Vanaveski järve puhul on tegemist veskijärvega, mille veetaset määrab pais väljavoolul. Järv on tugevalt mudastunud, käimas on järve korrastustööd. Vanaveskijärve kaldal avanevat Tiit Eipre allikat peetakse Pärnu jõe alguseks (Sirel, 2005), Keskkonnaregistri kohaselt algab Pärnu jõgi aga naabruses paiknevast Allikajärvest. Ka Allikajärv on madalaveeline, tugevalt mudastunud ning kinnikasvav järv. Sõltuvalt asendist reljeefil, on mullastikus esindatud küllastunud turvastunud mullad (Go1), leostunud ja rähksed gleimullad (Go) ning madalsoomullad. Maastikukaitsealal leidub erinevaid märgala- ja metsakooslusi – allikate avanemisaladel ning allikajärvede kallasteil madalsood (allikasood), Pärnu jõe ülemjooksu kallastel märjad lamminiidud. Allikaala äärealadel kasvavad eelkõige soo- ja soostuvad sanglepa ja kase enamusega lehtmetsad, kuivematel aladel kasvavad kuuse enamusega okasmetsad. Puistud on võrdlemisi noored, ebahühtlased ning tugeva inimõjuga. Roosna-Alliku maastikukaitsealal kaitsealuste või tähelepanuväärsete liikide registreeritud elupaiku või kasvukohti seniste uuringute või inventuuride alusel ei leidu. Kaitseala veekogud, eelkõige Vanaveski järv, on märkimisväärsed veekogudega seotud linnustiku talviste peatuspaikadena (Ratnik ja Rehela, 1969). Seda põhjusel, et tulenevalt „sooja“ allikavee maapinnale voolamisest järv talvel ei külmu. Ka e-Elurikkuse andmebaasis on toodud arvuka sinikaelpartide asurkonna ning kümnokk-luige talvine vaatlus. Veekogudega on seotud ka jäälind (II kaitsekategooria liik), keda on e-Elurikkuse andmebaasi alusel samuti Roosna-Alliku maastikukaitsealal

vaadeldud. Samuti on toodud II kaitsekategooria liigi valgeselg-kirjurähn ning III kaitsekategooria liigi raudkull vaatlus. Kaitseala veekogudel on jälgi kopra tegutsemisest, kuid hiljutisi tegutsemismärke (värskelt langetatud puud, rajatud paisud ning pesakuhilad) on vähe.

Legend

- Kaitseala välispiir
- Mets
- Lagendik
- Madalsoo

- Veeala
- Õueala
- Teeala

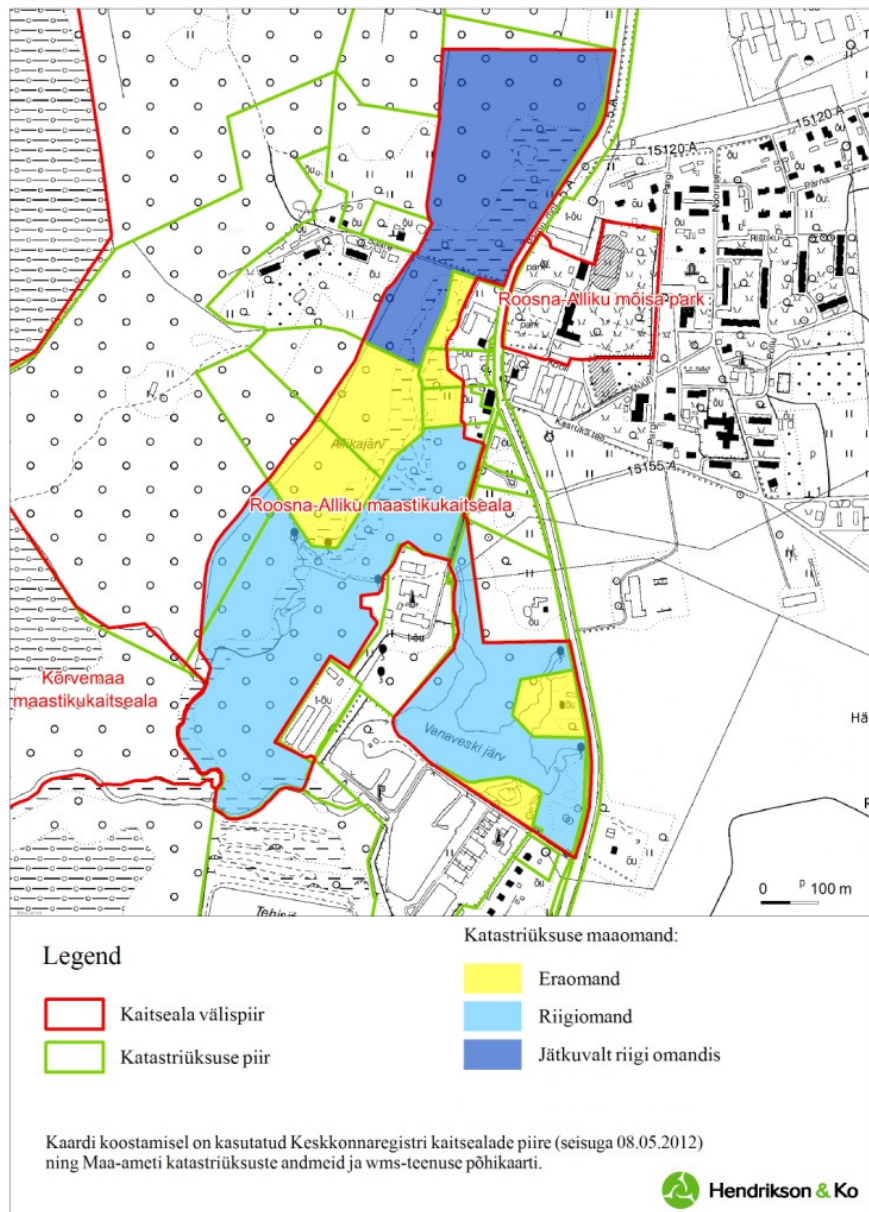
Kaardil on kasutatud Keskkonnaregistri kaitsealade piire (seisuga 08.05.2012) ja Maa-ameti WMS-teenuse põhikaarti.

Joonis 1. Roosna-Alliku maastikukaitseala ning selle maakasutus

Ehkki kaitseala paikneb tugeva inimõjuga piirkonnas, ei ole otsene inimtegevus kaitsealal kuigi aktiivne. Nii Allikajärv kui Vanaveski järv on inimtegevuse poolt kujundatud veekogud, mille veetase sõltub väljavooludele rajatud paisude veetasemest. Sotsiaalmajanduslikult on olulisem Vanaveski järv, mille vett kasutatakse Roosna-Alliku kalakasvatases. Tehnilisest infrastruktuurist on olulisim kaitseala risti läbiv Saare tänav, mis ühendab Roosna-Alliku keskust Saare elamutega, teine kaitseala läbiv tee viib endise piiritusevabriku ning reoveepuhasti juurde. Kava koostamise aegselt on rajamisel piki maanteed kulgev kergliiklustee, mis saab paiknema samuti maastikukaitseala territooriumil. Antud projekti raames on projekteeritud maantee äärde ka sõidukite peatuskohad (eelkõige kaitsealal paiknevate allikate külastajate jaoks). Ala läbib mitmeid elektriõhuliine. Maa-ameti maaparandussüsteemide rakenduse alusel kaitsealal või selle lähipiirkonnas maaparandussüsteemid puuduvad (va kaitseala edelanurgas Pärnu jõkke suubuv kuivendussüsteemi eesvool), olulisemaks tehisveekoguks on kaitseala lääneküljes kulgev kraav, mida on kujutatud juba nn verstakaardil (20. sajandi algusest). Tähelepanuväärne on, et aastate 1978-1988 katastrikaardil on kujutatud selle suubumine hoopis Allikajärve. Kaitseala territooriumile jääb üks elamu (Pärnu mnt 14), mis ei ole hetkel kasutuses. Kaitseala edelaosa paikneb üleriigilise tähtsusega Epu-Kakerdi turbamaardlal. Maastikukaitseala territooriumile jääb maardla 17. plokk, mille hästilagunenud turbavaru on määratud passiivseks reservvaruks. Maakonna teemaplaneeringus on maastikukaitseala piirkondlaiemalt (st koos Roosna-Alliku mõisaga) määratud maakondliku tähtsusega väärtuslikuks maastikuks. Märkimisväärne osa kaitseala põhjaosast jääb Roosna-Alliku mõisaga seotud kultuurimälestiste piiranguvööndisse. Roosna-Alliku valla üldplaneeringuga maakasutustingimusi kaitsealal muuta ei kavandata, antud juhul väärub märkimist ka planeeringukaartidel märgitud Allikate rada (Kaltenbrunni matkarada). Roosna-Alliku valla arengukavas aastateks 2010-2020 nähakse keskkonnakaitse valdkonnas ette allikaalade avamist ja tervendamist (allikajärvede ja tehisjärve puhastamist, kaldaalade korrastamist), kaudsemalt on kajastatud Roosna-Alliku maastikukaitseala kui puhkekoha ning turismiobjekti kasutamise ja arendamisega seonduvad teemad. Ka Roosna-Alliku aleviku ja Allikajärve küla arengukavas (koostajaks Allikaveed MTÜ) on märgitud matkaraja arendamist, samuti Pärnu jõe alguse ala juurdepääsetavust ning heakorrastamist.

1.2 MAAKASUTUS

Maastikukaitseala territooriumist peamine osa kuulub riigile – riigiomandis on 22,8 ha ning jätkuvalt riigi omandis on 11,6 ha (vastavalt 53 ja 27 % pindalast). Eraomanduses on 8,51 ha (u 20 %). Riigi omandisse kuuluvate metsamaade haldajaks on Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), kinnistud kuuluvad Järvamaa metskonna Väätsa ja Rava metsandikesse. Mõne meetri ulatuses piki teed ulatub kaitsealale riigile kuuluv Pärnu-Rakvere maantee kinnistu, mille haldajaks on Maanteeamet. Munitsipaalomandisse kuulus kitsas maanteeäärne maariba kaitseala kagunurgas, kuid praeguseks on see läinud samuti Maanteeameti haldusesse. Jätkuvalt riigi omandis on kaitseala põhjaosa. 7 eraomanikule kuuluvat kinnistut ulatub osaliselt või täielikult kaitsealale. Erineva omandikuuluvusega maade paiknemine on toodud joonisel 2.

Joonis 2. Roosna-Alliku maastikukaitseala maaomand

Maakasutuse seisukohalt (lähtudes maakasutusest põhikaardil) domineerib kaitsealal mets (pindalal 26,7 ha, 62,1% kaitseala pindalast). Järgnevad madalsoo (pindalal 7,7 ha, 17,9% kaitseala pindalast), veealad (pindalal 5,5 ha, 12,8% kaitseala pindalast) ning lagendik (pindalal 2,5 ha, 5,9% kaitseala pindalast). Tehisalad, milleks on loetud õuealad, hooned ning teenalad, on pindalaga kokku 0,57 ha (1,3 % kaitseala pindalast). Kaitseala kõlvikuline struktuur on kujutatud joonisel 1.

1.3 HUVIGRUPID

Keskkonnaamet – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste kaitse.

RMK – ala külastuse korraldaja, külastusobjektide rajaja ja hooldaja, piiritähiste paigaldaja ja hooldaja, kaitseala riigimetsade majandaja.

Roosna-Alliku kalakasvatus – kasutab Vanaveski järve vett kalakasvatases, ettevõtte omandisse kuulub Vanaveski järve pais ning veelask, ettevõtte on huvitatud kvaliteetse veega varustatusest.

Maaomanikud – on huvitatud oma maaomandi kasutamisest.

Roosna-Alliku Vallavalitsus – on huvitatud kaitseala heast seisundist, heakorrast (on viinud läbi Eipre allika ümbruse korrastustööd ning on olnud Vanaveski järve korrastustööde korraldajaks) ning puhkevõimaluste olemasolust (sh maantee remondiga nähakse ette maanteeäärsed peatuskohad, valla üldplaneeringus on märgitud ka muuhulgas kaitseala läbiv matkarada).

Roosna-Alliku Põhikool – on huvitatud kaitseala tutvustamisest ja õppetöös kasutamisest, õpilaste eestvedamisel on rajatud matkarada (Kaltenbrunni rada), mis läbib ka maastikukaitseala. Rajale on paigutatud infostendid, maastikukaitsealal korraldatakse õuesõppe ning muid loodusharidusega seonduvaid üritusi.

Roosna-Alliku elanikkond – on huvitatud koduasula heakorrastatusest ning puhkekohtade olemasolust.

Puhkajad – eelkõige külastatakse maastikukaitsealal Eipre allikat, vähem teisi Vanaveski järve maantee poolse kaldas paiknevaid allikaid. Vajalikud on turvalised peatus- ja juurdepääsuteed (maantee rekonstrueerimisprojektiga rajatakse peatumiskohad sõidukitele, kergliiklustee). Vajalik on ka vaba (st mitte piirdega tõkestatud) juurdepääs allikale ja sellest väljuvale veele, kuna inimesed ammutavad allikast kaasavõtmiseks ning värskendamiseks vett .

1.4 KAITSEKORD

Maastikukaitseala Eesti Vabariigi Looduskaitseaduse kohane kaitse-eeskiri kehtestati Vabariigi Valitsuse 11. 08. 2005. a. määrusega nr 214 „Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskiri“. Kehtiv kaitse-eeskiri on toodud lisa 1.

Kaitse-eeskirja kohaselt on Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse eesmärk EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisa nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järvede (3140), allikate ja allikasoodede (7160) ning nõrglubja-allikate (7220*) kaitse. Kaitse-eeskirja kohaselt kuulub kogu maastikukaitseala piiranguvööndisse. Inimesel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Kaitsealal on lubatud ka kalapüük ja

jahipidamine, kusjuures kaitsealal viibimisel tuleb arvestada Asjaõigusseaduses ja Looduskaitseseaduses sätestatud. Telkimine ja lõkketegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks määratud ja tähistatud kohtades. Nõusolek on vajalik ka üle 50 osalejaga rahvaürituste korraldamiseks väljaspool selleks ettevalmistatud kohti. Rahvaürituste korraldamine ning telkimine ja lõkketegemine on lubatud õuemaal omaniku loal. Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine ning kaitseala vetel mootorita ujuvvahendiga sõitmine. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid, mootoriga ujuvvahendiga sõitmine ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud teatud juhtudel (sh kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel, maatulundusmaal metsamajandustöödel ja õuemaal jne). Kaitsealal on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud veekogude veetaseme muutmine, puhtpuistute kujundamine ja ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine.

Kaitse-eeskirja kohaselt on kaitsealal keelatud veekeskonda eeldatavalt oluliselt mõjutavad tegevused (uue maaparandussüsteemi rajamine ning veekogude kaldajoone muutmine ja uute veekogude rajamine), maavara kaevandamine, teatavad metsamajanduslikud tööd, biotsiidi ja taimekaitsevahendite kasutamine (va. õuemaal). Mitmed kaitseala puudutavad maakorralduse, ehitustegevuse ning metsamajandusega seotud toimingud, sh katastriüksuse kõlvikute piiride ja sihtotstarbe muutmine, planeeringute kehtestamine, väikeehitise ehitamiseks nõusoleku andmine, projekteerimistingimuste andmine, ehitusloa andmine, metsamajanduskava väljastamine ja metsateatise kinnitamine, on kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud.

Vajaliku tegevusena on kaitse-eeskirjas märgitud poollooduslike koosluste esinemisalal rohu niitmine või loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

Lisaks maastikukaitseala kaitse-eeskirjale reguleerivad inimtegevust kaitsealal ka Veeseadusest ning Looduskaitseseadusest tulenevad veekaitsepiirangud. Olulised on ka Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjast tulenevad nõuded. Roosna-Alliku maastikukaitsealal asuvate veekogude kallaste kasutust kitsendavate vööndite ulatus, lähtudes Looduskaitseseadusest ja Veeseadusest ning Keskkonnaregistri andmetest, on toodud tabelis 1. Veeseaduse kohaselt on nii Allikajärv, Vanaveski järv kui ka Pärnu jõe ülemjooks avalikult kasutatavad veekogud, seega peab nende kallastel olema avalikult kasutatav kallasrada.

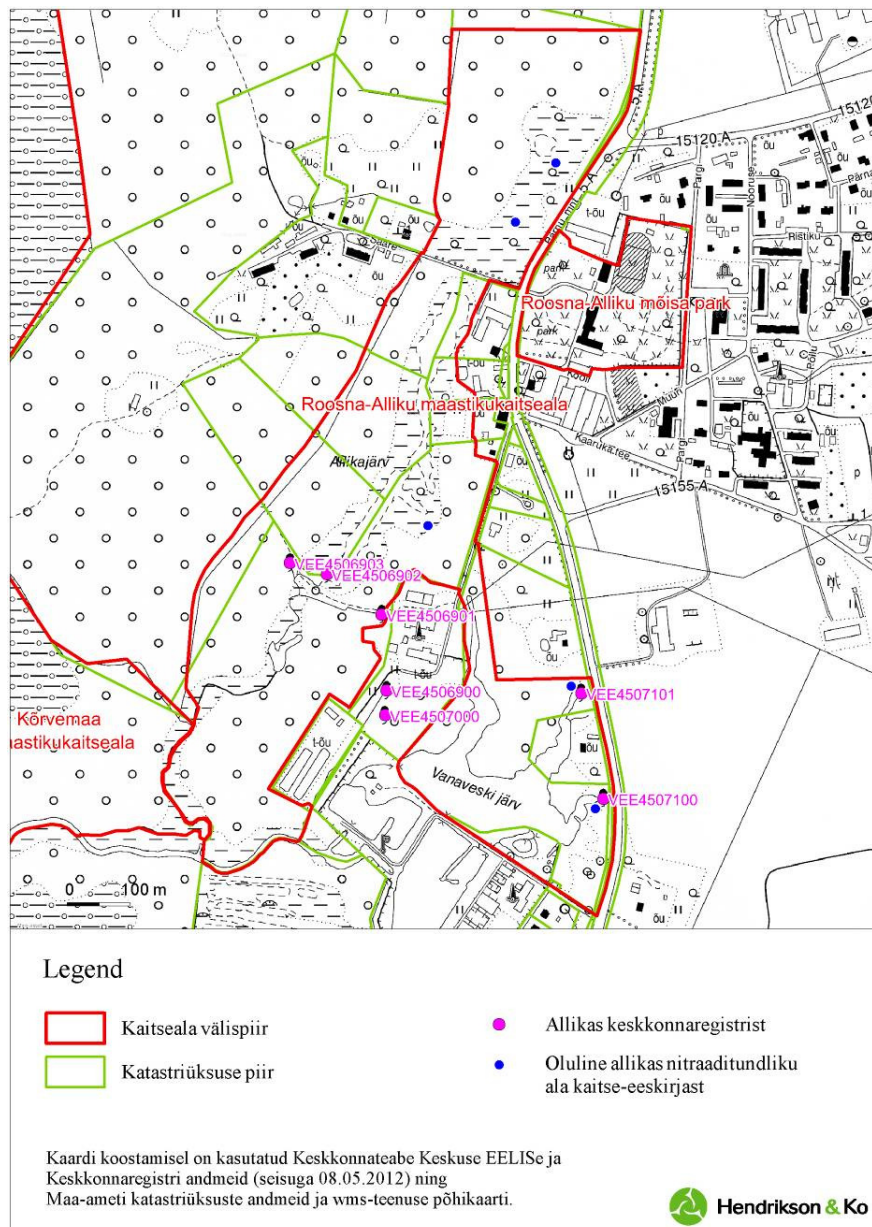
Tabel 1. Roosna-Alliku maastikukaitseala veekogude kallaste kasutust kitsendavate vööndite ulatus (vastavalt Looduskaitseseadusele ja Veeseadusele ning Keskkonnaregistrile)

	Kalda piiranguvöönd, m	Ehituskeeluvöönd*, m	Veekaitsevöönd, m
Vanaveski järv	50	25	10
Allikajärv	50	25	10
Pärnu jõgi	100	50	10
Allikad	50	25	10

* - metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini

Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjas on toodud 5 Roosna-Alliku maastikukaitsealal paiknevat olulist allikat (vt joonis 3). Kaitse-eeskirja kohaselt on nende ümbruses kuni 50 m ulatuses veepiirist keelatud järgmised tegevused: maa kasutuse sihtotstarbe muutmine, loodusliku rohumaa, metsa või soo ülesharimine, vee kvaliteeti ohustavate ehitiste rajamine, maavarade või maa-ainese kaevandamine, heitvee pinnasesse juhtimine, metsa

lageraie, kuivendussüsteemi ehitamine, loomade matmispaiga rajamine ning kalmistute rajamine. Lisaks veel väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine ja sõnniku hoidmine sõnnikuaunas.

Joonis 3. Olulised allikad Roosna-Alliku maastikukaitsealal

1.5 UURITUS JA SEIRE

1.5.1 LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Roosna-Alliku maastikukaitseala loodusväärtusi on uuritud võrdlemisi vähe. Roosna-Alliku toonase veesäilitusala esmase Natura2000 inventeerimise viisid läbi A. Roosma ja M. Toom 2001. aastal. Vanaveski järv ning Allikajärv on määratud kaitseväärtusega elupaigaks Natura veeprojekti raames. Enam on uuritud Vanaveski järve, seda eesmärgiga selgitada välja järves esinevate veeõitsengute põhjused (Piirsoo, 2004) ning leida lahendused sette eemaldamiseks (Kais, 2005, Maves, 2012). Varasemast ajast on andmeid eelkõige järve suubuvate allikate veekvaliteedi kohta.

Elupaigatüübid allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*) – töö koostajatel puudub info, mis projekti või inventuuri raames on elupaigatüüpe inventeeritud, Natura standartandmebaasis antud hinnangud ning Keskkonnaameti poolt esitatud elupaikade inventuuriandmed (esitatud Mapinfo kaardikihtidena) on küsimusi tekitavad.

Lisaks neile on Roosna-Alliku maastikukaitseala märgalasid inventeeritud ELF-i (2011) Eesti soode inventuuris, milles käsitleti eraldi Allikajärve kaldaala ning Allikajärve väljavoolu (Keskkonnaregistri kohaselt Pärnu jõe ülemjooksu) äärsid märgalasid. Allikajärve kaldail oleva 2,74 ha pindalaga rohketoitelise madal soo kasvukohatüüpi ning Natura 2000 elupaigatüüpidesse 6430 ja 7160 määratud soola looduskaitse seisundit hinnati heaks (B), üldist looduskaitse väärtust aga keskmiseks (C).

1.5.2 RIIKLIK SEIRE

Roosna-Alliku maastikukaitsealal kaitseväärtusteks olevaid väärtusi riikliku seire raames ei jälgita. Kaitseväärtustega on kaudselt seotud alal teostatav põhjaveeseire, mida teostatakse nitraaditundliku ala põhjaveeseire ning põhjavee tugivõrgu seire programmide raames. Regulaarselt viiakse läbi nitraaditundliku ala seiret, tugivõrgu seire programmi alusel uuriti Roosna-Alliku allika vett viimati 2006. aastal. Seirekohaks on Roosna-Alliku allikas (PA A22 Roosna-Alliku allikas / A22 Roosna Alliku allikas, katastri nr 132072), tegemist on maantee äärse nn Eipre allikaga. Kaitseala ümbruses on veel mitmeid puurkaeve, mis on lülitatud nitraaditundliku ala põhjaveeseire programmi. Antud seireprogrammi raames võetakse proove 4 korda aastas ning määratakse nitraatlämmastiku, ammooniumlämmastiku ja lahustunud hapniku kontsentratsioonid ning mõõdetakse pH, elektrijuhtivus ja veetemperatuur. Nitraaditundliku ala puhul on olulisimaks näitajaks nitraatlämmastiku kontsentratsioon. Nitraadi kontsentratsioon Roosna-Alliku allikas nii 2011. aastal (keskmisel 17,8 mg/l, maksimaalselt 20 mg/l) kui ka pikaajaliselt (2001-2011. a keskmine 17,5 mg/l) ei ole kuigi kõrge (EKUK, 2012). Võrdluseks, nitraadi piirväärtuseks joogivees on 50 mg/l. Teiste 2011. aastal määratud näitajate väärtus oli järgmine: NH₄-N: <0,01 mg/l, lahustunud hapnik: 11,1 mg/l, elektrijuhtivus: 552 µS/cm, pH: 7,44, temperatuur: 6,5 °C (EKUK, 2012). Lisaks nitraadile vastavad ka ammoonium ning elektrijuhtivus joogiveele kehtestatud nõuetele, teistele antud seireprogrammi raames analüüsitavaele näitajatele ei ole joogivee piirnorme seatud.

1.5.3 INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitseala järvedest on tegeletud Vanaveski järvega, kuid puuduvad andmed Allikajärve seisundi kohta. Järve on juba 1969. aastal kirjeldatud kui tugevalt mudastunud ning üksnes kevadel veerikast veekogu (Ratnik ja Rehela, 1969), järve pindalaks on 1960-ndail antud 2,5 ha, praegu aga 1,6 ha (täpsemalt on Allikajärve käsitletud punktis 2.1.2). Seega puuduvad andmed järve seisundi kohta, mis võimaldaksid täpsemalt kavandada võimalikke meetmeid seisundi säilitamiseks või parandamiseks (n veetaseme taastamine, läbivoolu parandamine). Uuring peaks andma ka vastuse Allikajärve ning Vanaveski järve vahelise ühenduse taasavamise vajaduste ja võimaluste kohta (ühenduse taastamine parandaks Vanaveski järve veevahetust, kuid seda järve praeguse väljavoolu arvelt).

Info kaitseväärtuseks olevate koosluste allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*) kohta on vastukäiv. Seega on vajalik Roosna-Alliku maastikukaitsealal kaitstavateks allikateks ja allikasoodeks ning nõrglubja-allikateks määratud kooslused uuesti inventeerida, mis annaks täpse ülevaate nende koosluste olemasolust, paiknemisest ning seisundist.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED

Roosna-Alliku maastikukaitsealal leidub mitmesuguseid allikatest ning maapinnalähedasest põhjaveest mõjutatud kooslusi – allikad ja allikajärved ning neist algavad ojad-jõed, veekogude äärsed allika- ja madalood ning lamminiidud, kaitseala servaaladel kasvavad liigniisked metsad. Pindalaliselt on olulisemaks erinevad metsakooslused, mida on ala 2001. aasta inventeeritud elupaigatüüpidesse 9020*, 9050 ning 9080 (Roosma ja Toom, 2001). Metsad on võrdlemisi noored, ebaühtlased ning inimtegevuse poolt mõjutatud ning looduskaitsest väärtust ei oma.

Väärtuslikumateks kooslusteks on Eesti soode inventuuri (ELF, 2011) raames käsitletud Allikajärve äärsed rohkeitoelised madalood (allikasood?), mis on inventeeritud kuuluma elupaigatüüpidesse 6430 ja 7160 (niiskuslembesed serva-kõrgrohustud ning allikad ja allikasood) ning Allikajärvest algava Pärnu jõe ülemjooksu haru kallastel olevad märjad lamminiidud.

Roosna-Alliku loodusala ja maastikukaitseala kaitseväärtusteks on elupaigatüüpidest allikad ja allikasood (7160), nõrglubja-allikad (7220*) ning vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140). Kaitseväärtusteks olevate koosluste üldandmed on toodud tabelis 2. Nagu tabelist näha, valitseb nõrglubja-allikate ning allikate ja allikasoodide osas segadus, Natura 2000 standardandmebaasis ja Keskkonnaameti elupaikade kaardikihil esitatud koosluste pindalad on erinevad, kaheldavad on esitatud seisundihinnangud.

Tabel 2. Kaitsealal kaitstavad elupaigatüübid

Elupaigatüüp	Natura 2000 standardandmebaas			Keskkonnaameti elupaikade Mapinfo kaardikiht
	Pindala (ha)	Osakaal kaitsealast (%)	Looduskaitseuline üldhinnang	Pindala (ha)
3140 Vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved	4,665	10,9	B (väärtuslik)	4,64
7220* Nõrglubja-allikad	1,156	2,7	B (väärtuslik)	2,4
7160 Allikad ja allikasood	1,156	2,7	B (väärtuslik)	

2.1.1. ALLIKAD JA ALLIKASOOD (7160) NING NÕRGLUBJA-ALLIKAD (7220*)

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitseväärtused (7160 ja 7220*) tulenevad Pandivere kõrgustikul neeldunud sademete allikatena taas maapinnale avanemisel kõrgusel u 75-80 m. Pandivere kõrgustiku karstunud lael olev toiteala on kõrgusel u 100-150 m (Ratnik ja Rehela, 1969). Ürglooduse raamatu kohaselt on Roosna-Alliku allikate ala u 0,5 km lai ning 1,5 km pikk. Allikateala suuremad ja tuntumad allikad on langeallikad (st surveta põhjavee väljavoolud), kuid

maastikukaitsealal leidub ka üksikuid väiksemaid tõusuallikaid (vesi voolab surve all maapinnale, allikalehtrite põhjas vesi „keeb“) ning väikeste igritsevate allikate piirkondi. Keskkonnaregistri kohaselt paikneb maastikukaitsealal 5 allikat, vahetus läheduses veel 2. Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjas (vastu võetud Vabariigi Valitsuse 21. 01. 2003. a. määrusega nr 17) on märgitud samuti 5 Roosna-Alliku allikat, kuid Keskkonnaregistri omadega kattub neist 2. Tegelikult on kaitsealal ning selle ümbruskonnas allikaid enam. Allikate summaarseks maksimaalseks vooluhulgaks on 870 l/s, minimaalne vooluhulk aga u 100 l/s (Heinsoo, 1977). Veerikkaim ning tuntuim on vahetult maantee servas paiknev Tiit Eipre nime kandev allikas, mille vooluhulk on ürglooduse raamatu andmeil 20-80 l/s ning mida peetakse Pärnu jõe alguseks. Allikavee keemiline koostis on Eestis üldjuhul karbonaatne kaltsiumis-magneesiumiline, mis loob eeldused allikalubja tekkeks. Vesikjärve uuringutel on tuvastatud järve idaosas kuni 0,75 m paksune nõrglubja lasund (Kais, 2005; Maves, 2012).

Keskkonnaameti elupaikade Mapinfo kaardikihi kohaselt on ruumiliselt kattuvate kaitseväärtusteks olevate allikatega seotud elupaigatüüpide allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*) pindala Roosna-Alliku maastikukaitsealal 2,4 ha. Keskkonnaameti elupaikade kaardikihi kohaselt leiduvad need kooslused kaitseala kaguosas (joonis 4). Mõlema elupaigatüübi kohta on Natura standartandmebaasis esitatud järgmised hinnangud: esinduslikkus – hea (B), looduskaitsealine seisund – hea (B), looduskaitsealine üldhinnang – hea (B) (vt tabel 2). Kirjeldatud andmetes võib kahelda, kuna tegelikult on suurem osa kaardikihil allikateks ja allikasooks ning nõrglubja-allikateks määratud alast kaetud võsa või soostunud metsaga, kus puudest leidub nii leppi, kaski, ka kuuski (vt fotod 3, 4, 7, 17, 18 lisas 55), ka maanteeäärne puudeta ala ei vasta üheselt allikasoo kirjeldusele.

Kaitse eesmärgid

- Pikaajaline kaitse eesmärk

Allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad on säilinud soodsas seisundis, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 2,4 ha.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse eesmärk

Allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad on säilinud soodsas seisundis, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 2,4 ha.

- Mõjutegurid ja meetmed

Positiivsed mõjutegurid

Kaitserežiim, mis loob eeldused kaitse-eesmärgi saavutamiseks

Kohaliku omavalitsuse ja elanikkonna huvi allikate kui vaatamisväärsuste heas seisus säilimise vastu

Negatiivsed mõjutegurid

Info puudulikkus

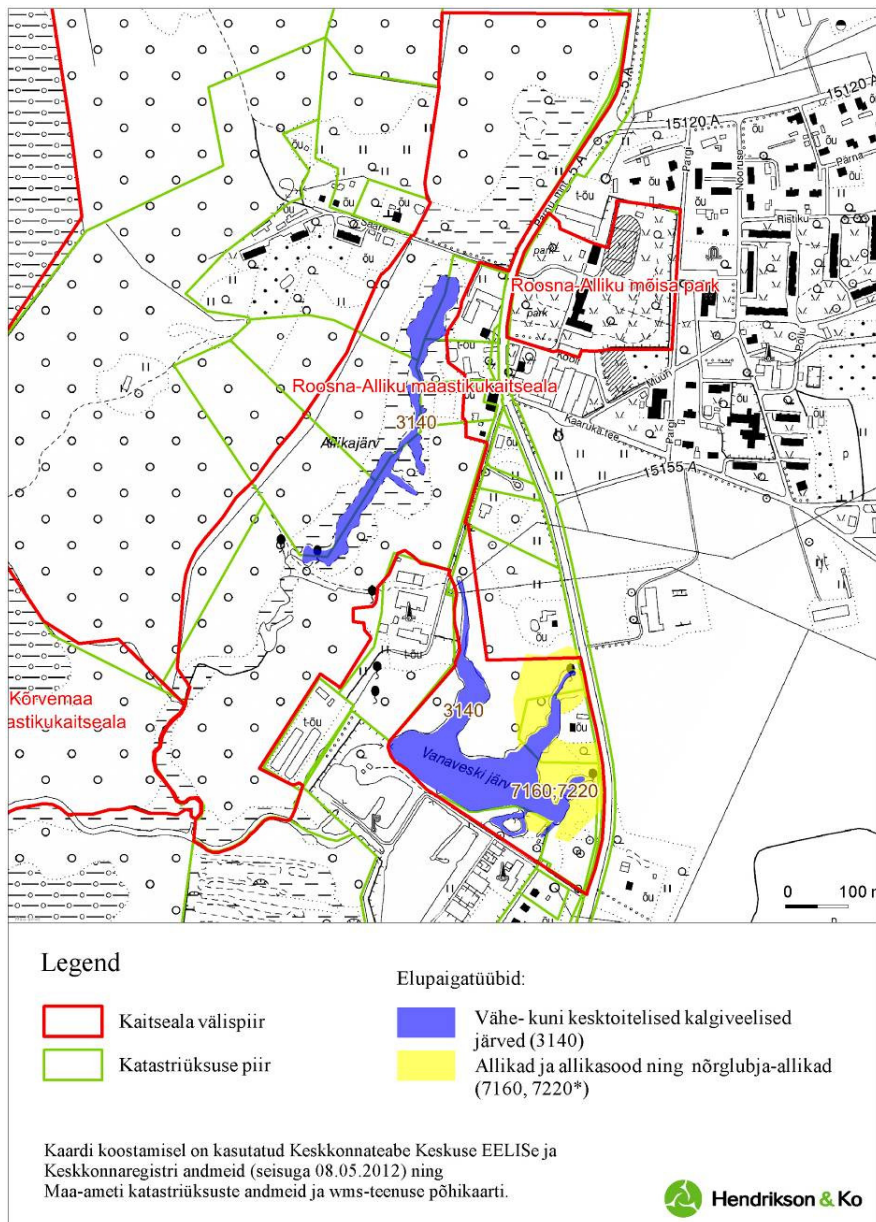
Senised andmed antud koosluste ulatuse ning seisundi kohta on vasturääkivad.

- Meetmed – teostada maastikukaitsealal määratud allikate ja allikasoo ning nõrglubja-allikate koosluste inventeerimine, mis annaks detailse hinnangu antud koosluste olemasolust, seisundist, seisundi säilitamiseks ja vajadusel parandamiseks vajalikest meetmetest.

Veerežiimi halvenemine

Allikate veerežiimi muutumine kaitsealal või selle ümbruskonnas toimuvate maaparandustööde või teiste põhjavee seisundit mõjutavate tööde tõttu. Olemasoleva inventuuri alusel allikasoonas määratud ala veerežiimi halvenemine Vanaveski järve paisutamise lakkamisel.

- Meetmed – Üldine kaitsekorralduslik tegevus negatiivsete mõjutegurite ärahoidmiseks. Veeseaduses, veemajanduskavades, nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjas ning Looduskaitseesaduses ja kaitse-eeskirjas määratud põhjavee kaitset tagavate meetmete rakendamise tagamine, allikate veerežiimi potentsiaalselt mõjutavate tööde kooskõlastamisel kaitseväärtustele avalduvate mõjude analüüsimine. Vanaveski järve puhastamiseks allalaskmise eelse veetaseme taastamine (järve korrastamise lõpetamine) ja selle püsimise tagamine.

Joonis 4. Kaitseväärtusteks olevad elupaigatüübid Roosna-Alliku maastikukaitsealal

2.1.2. VÄHE- KUNI KESKTOITELISED KALGIVEELISED JÄRVED (3140)

Roosna-Alliku maastikukaitsealal paikneb kaks allikajärve – sopilise kujuga Vanaveski järv ning pikk ja kitsas Allikajärv, mis mõlemad on määratud elupaigatüüpi vähe- kuni kesктоitелised kalgiveelised järved (3140), kaitstava elupaigatüübi ulatus on toodud joonisel 4. Elupaigatüübi pindala kokku on 4,6 ha. Natura standartandmebaasis on elupaigatüübi kohta esitatud järgmised hinnangud: esinduslikkus – hea (B), looduskaitseline seisund – hea (B), looduskaitseline üldhinnang – hea (B).

Roosna-Alliku tuntum järv Vanaveski (ka Roosna-Alliku veskijärv, Eipre paisjärv) järv (Keskkonnaregistri kood VEE2043300) paikneb kaitseala kaguosas Pärnu-Rakvere maantee ääres, järve toidavad tuntumad ning veerohkemad Roosna-Alliku allikad. Väga liigendatud kaldajoonega Vanaveski järve veepeegli pindala on 3,4 ha, järv on aga võrdlemisi madal – puhastustöödega seotud mõõdistuste alusel oli veekihi paksus valdavalt vahemikus 0,3-0,6 m, koos mudakihi valdavalt kuni 1,5-2 m. Vanaveski järve ega ka Allikajärve ei ole veemajanduse planeerimisel (vesikondade veemajanduskavade koostamisel) eraldi pinnaveekogumitena eristatud. Vanaveski järve puhul on tegemist on paisjärvega, väljavool järvest toimub läbi lõunaservas oleva truupveelaskme, pais paikneb kaitseala piiril. Veelasu haldajaks on naabruses paiknev Roosna-Alliku kalakasvatus (OÜ Neli Elementi), kellel on ka vee erikasutusluba pinnavee võtuks Veskijärvest ning selle kasutamiseks kalakasvatuse. Täpseid andmeid paisjärve rajamisaja kohta pole, kuid praeguse Roosna-Alliku piirkonnas asunud veski kohta pärinevad teated 1564. aastast (Sirel, 2005), 19. sajandi lõpul koostatud nn. verstakaardil (nähtav ka Maa-ameti geoportaalil) on järv kujutatud tänapäevasega võrdlemisi sarnaselt. Toitumistüübilt peaks järv kuuluma lubjatoiteliste ehk alkalitroofsete järvede hulka, kuid praeguseks on sellest kujunenud veekogu, millel on kihistumata (madalate) kalgiveeliste segatoiteliste järvede tunnused – väike sügavus, rohke muda esinemine põhjas, rikkalik veetaimestik (Piiroo, 2004). Järve seisundi halvenemine (st mudastumine, vetikate ja makrofüütide vohamine) on toimunud viimastel aastakümneil (Kais, 2005; Piiroo, 2004). Seda peegeldab ka järve pindala püsimine viimase sajandi jooksul (Vanaveski järve pindala oli 1898. aastal 3,3 ha, 2002. aastal 3,2 ha (Piiroo, 2004), seega muutus on tühine ning tuleneb eeldatavalt pigem kaardiandmete töötlemisest ning üldistusastmest). Järve uuringute alusel on mudakihi paksus järves kuni 1,9 m, eelkõige leidub muda järve lääne-, loode- ja keskosas (Kais, 2005; Maves, 2012). Järve seisundi parendamiseks koostati 2005. aastal järve tervendamise kava (Kais, 2005), mille põhjal 2010. aastal eemaldati hüdro mehhaniseeritult järvest muda ning eemaldati põhjataimestikku. Tööde eestvedajaks oli kohalik omavalitsus ja töid rahastas KIK. Tööd loodetud määral tulemusi ei andnud, praeguseks on veetase järves alandatud allapoole muda pealispinda, eesmärgiga stabiliseerida muda ning hõlbustada selle eemaldamist mehhaniseeritult kuival meetodil. Nende tööde läbiviimiseks aga täiendavaid rahalisi vahendeid ei leitud ning tööd on praeguseks katkenud. Valdavalt on järve kaldad madalad ning looduslikud, edelaküljel on kaldaks pinnastamm.

Roosna-Alliku Allikajärve (Keskkonnaregistri kood VEE2043200) on samuti tugevalt mudastunud ning kinni kasvamas. Järve kinnikasvamisele ja mudastumisele on viidatud juba 1960-ndail aastail (Ratnik ja Rehela, 1969). Pika ja kitsa järve pindala on Keskkonnaregistri andmetel 1,6 ha, 1969. aastal on Allikajärve pindalaks antud u 2,5 ha (Ratnik ja Rehela, 1969). Järve pindala muutumise põhjused võivad olla erinevaid, nii looduslikud (järve kinnikasvamine), inimtekkelised (järve veepinna alanemine) kui kartograafilised (tulenevalt erinevate kaartide täpsusastmest ja kaardistamismeetodite erinevusest). Järve veepeegli pindala on aga veelgi väiksem, suvel säilib lahtist veetaimestikuvaba vett ainult üksikute laikudena järve keskosas. Ka selle järve väljavool (st veetase järves) on reguleeritud. Andres-Teet Merisalu (Roosna-Alliku kalakasvatus) andmeil oli ajalooliselt järve veetase praegusega võrreldes kõrgem, 1980-ndail järve väljavoolul olnud paisu enam ei hooldatud, mistõttu vesi murdis sellest läbi ja veetase järves langes. Järve väljavoolu ning veetaset hoiab praeguseni betoonist ning maakividest tõke, millest on vesi voolutee mööda rajanud. Ajalooliste kaartide alusel (kättesaadavad Maa-ameti geoportaalil) olid Allikajärv ning Vanaveski järv viimasel paiknenud vesiveski veega

varustamiseks ühenduses. Andres-Teet Merisalu andmeil taastati 1974. aastal kalakasvatuse tarbeks järvede vaheline ühendus, kuid see katkes taas 1980-ndail aastail. Järve kaldad on valdavalt madalad ning soised, üksnes lõunaosas piirab järve pinnastamm, põhjaosas teetamm ning kirdenurgas Roosna-Alliku keskuse hoonestusala eeldatavalt täidetud maa-ala.

Kaitse eesmärgid

- Pikaajaline kaitse eesmärk

Roosna-Alliku järved vastavad elupaigatüübi vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveelised järved (3140) kriteeriumitele, looduskaitse hinnang on vähemalt B, pindala on 4,6 ha.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse eesmärk

Roosna-Alliku järved vastavad elupaigatüübi vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveelised järved (3140) kriteeriumitele, looduskaitse hinnang on vähemalt B, pindala on 4,6 ha, Vanaveski järve korrastusööd on lõppenud, Allikajärve seisund on püsiv.

- Mõjutegurid ja meetmed

Positiivsed mõjutegurid

Kaitserežiim, mis loob eeldused kaitse-eesmärgi saavutamiseks

Kohalik omavalitsus ning Roosna-Alliku kalakasvatus on huvitatud heas seisundis olevate järvede olemasolust, järvede seisundi parandamisest (korrastamise lõpuleviimisest).

Järvede kaldavööndid on ekstensiivselt kasutuses ja valdavalt looduslikud.

Negatiivsed mõjutegurid

Järvede seisundit mõjutav tegevus järvede valgatal või kaldavööndis

Roosna-Alliku järved toituvad eelkõige Pandivere kõrgustikul infiltreerunud ning kaitsealal või selle ümbruskonnas avanevate allikate veest. Järvede toitelisust või reostatust võivad seega mõjutada nii kaugel väljaspool maastikukaitseala asuval põhjavee toitealal kui järvede ja allikate ümbruskonnas toimuvad tegevused.

- Meetmed – Üldine kaitsekorralduslik tegevus negatiivsete mõjutegurite ärahoidmiseks. Veeseaduses, veemajanduskavas, nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjas ning Looduskaitseaduses ja kaitse-eeskirjas määratud reostuskoormust vähendavate meetmete rakendamine ning neis seatud pinna- ja põhjavee kaitseks seatud piirangute järgmine. Olemasolevate ning potentsiaalsete toitainete või ohtlike ainete heidet põhjustavate või põhjustada võivate tegevuste mõju vähendamine, vajadusel keskkonnamõju hindamise protsesside rakendamine. Järvede kaldavööndit või põhjaveelist toitumist halvendavate tegevuste ärahoidmine.

Veetasemete muutused

Vanaveski järve veetaset reguleeritakse Roosna-Alliku kalakasvatuse territooriumil paikneva truupveelaskme abil, veetaset on hoitud tasemel 76 m üle merepinna (Kais, 2005), käesoleval ajal on veetase sette stabiliseerimiseks ja eemaldamiseks alla lastud. Hetkel vee erikasutusluba Vanaveski järve paisutamiseks ei ole.

Allikajärve järve veetaset hoidev pais on lagunenenud ja hooldamata, pais paikneb riigimaal (katastriüksusel 68401:003:0235). Paisu lagunemine toonud kaasa veetaseme alanemise järves.

- Meetmed – Vanaveski järve veetaseme reguleerimiseks vee erikasutusloa taotlemine, veetaseme säilitamise tagamine vähemalt järve allalaskmise eelsel tasemel. Allikajärve veetaseme säilitamine vähemalt praegusel kõrgusel, selleks paisu korrastamine, vajadusel vee erikasutusloa taotlemine.

Kinnikasvamise ja mudastumise jätkumine

Vanaveski järve tervendamise (setete eemaldamisega) on tegeletud alates 2010. aastast, kuid seni ei ole töid lõpetatud. Allikajärvele on seni pööratud tähelepanu vähem, kuid selle mudastumist ning kinnikasvamist on märgitud juba 1960-nendail, järve tegelik seisund ning selle võimalikud muutused on põhjalikult läbi uurimata. Võimalikeks lahendusteks, mida tuleks kaaluda Allikajärve seisundi parandamisel: veetaseme tõstmine järves, veevahetuse parandamine (suunates järvest läänes voolav eelkõige allikatoiteline kraav järve), radikaalseks, kuid ilmselt üsna raskelt realiseeritavaks meetmeks oleks setete eemaldamine. Analüüsida tuleb ka Allikajärve ja Veski järve vahelise ühenduse taastamise vajalikkust ja võimalikkust ning selle mõju järvedele ning allavoolu jäävatele kooslustele.

- Meetmed – viia lõpule Vanaveski järve korrastustööd. Teostada uuringud ning sõltuvalt tulemustest kavandada ning rakendada meetmed Allikajärve seisundi säilitamiseks/parandamiseks.

2.2. MAASTIK

Roosna-Alliku maastikukaitsealal ei ole kaitse-eeskirja kohaselt maastik eraldi kaitseväärtuseks. Kogu maastikukaitsealal avanevad selgelt tuvastatavad allikad või igritsevate allikate avanemisalad, neist kujunevad voolu- või seisuveekogud ning märgalad moodustavad omapärase loodusmaastiku, mis vääriks samuti väärtustamist ning kaitsmist. Praeguse maastikukaitseala territooriumi ning naabruses asuva Roosna-Alliku mõisa baasil on piirkonda nimetatud Järva maakonna teemaplaneeringus „Asustust ja maakasutust piiravad keskkonnatingimused“ maakondliku tähtsusega väärtuslikuks maastikuks. Maastiku kirjelduses on lisaks mõisaga seotud kultuuriväärtustele ning allikateala loodusväärtustele märgitud, et Roosna-Alliku maastik on üks tüüpilisemaid piirkondi kogu Eestis, kus otse silmnähtavalt on eritatav Kõrg-Eesti ja Madal-Eesti piir, milleks võib tinglikult lugeda ala läbivat Pärnu-Rakvere maanteed. Planeeringus on maastikule antud järgmised hinnangud: ajaloolis-kultuuriline väärtus – kõrge, esteetiline väärtus – keskmine, looduslik väärtus – keskmine, identiteediväärtus – keskmine ning rekreatiivne ja turismipotentsiaal – keskmine. Alal esineb viis allikarühma. Allikaala moodustab 1,5 km pikkuse ja 0,5 km laiuse märgala, mis on Pärnu jõe alguseks. Maksimaalne summaarne vooluhulk on 870

l/s, minimaalne - 100 l/s. Maastikukaitsealaga on seotud järgmised soovituselised: jätkata allikate ümbruse hooldamist ja vaadete avamist; korrastada endise piiritusetehase territoorium; paigaldada infoskeemid.

Kaitse eesmärgid

- Pikaajaline kaitse eesmärk

Maastikukaitseala maastikuline mitmekesisus ja maastikupilt on säilinud, on tagatud iseloomulikumate maastikuobjektide (suuremad allikad ja allikajärved) hea seisund ja vaadeldavus. Alal esineva viie allikarühma säilimine.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse eesmärk

Maastikukaitseala maastikuline mitmekesisus ja maastikupilt on säilinud, on tagatud iseloomulikumate maastikuobjektide (suuremad allikad ja allikajärved) hea seisund ja vaadeldavus. Alal esineva viie allikarühma säilimine.

- Mõjutegurid ja meetmed

Positiivsed mõjutegurid

Kohalik omavalitsus ja elanikkond on huvitatud asula vahetus läheduses paikneva maastiku ning omapäraste loodusobjektide kompleksi säilimisest ja eksponeeritavusest.

Roosna-Alliku maastikukaitseala on osaks maakonna teemaplaneeringu ning valla üldplaneeringuga määratud Roosna-Alliku väärtuslikust maastikust.

Negatiivsed mõjutegurid

Järvede korrastustööde katkemine

Katkenud on Vanaveski järve korrastustööd, kuivana seisev järv on maastikupildis võõristav.

- Meetmed – Vanaveski järve korrastamise lõpetamine.

Võsastumine ja kinnikasvamine

Vanaveski järve äärsel kaldavõsa tõttu on vaade Pärnu-Rakvere maanteelt ning selle äärde rajatavalt kergliiklusteelt järvele praktiliselt kadunud. Eipre allika ümbrust on kohalik omavalitsus niitnud ja korrastanud. Allikajärve Saare tee äärses servas kasvavas puistus on kaks hõredamat kohta, kust talveperioodil veel avaneb vaade järvele, kuid suvel sulgevad puude lehed vaate.

- Meetmed – avada vaated Vanaveski järvele, avada vaateid Saare teelt Allikajärvele, olulisemate allikate ümbruse korrastamine ja Vanaveski järve ning rajatud kergliiklustee vahelise ala (Eipre allika piirkonna) perioodiline niitmine.

3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Roosna-Alliku maastikukaitseala ja selle peamised vaatamisväärsused (Eipre jt maanteeäärsed allikad) on hõlpsalt ligipääsetavad ning seetõttu ka üsna aktiivselt külastatavad. Allikaid külastavad nii ümbruskonna elanikud kui läbisõitjad, samuti ka piirkonda läbivad ekskursioonid, paljud inimesed võtavad allikaist vett. Seni oli eelkõige ekskursioonibusside peatumine allikate piirkonnas komplitseeritud. Seoses Pärnu-Rakvere maantee rekonstrueerimise ning kergliiklustee rajamisega luuakse maastikukaitseala piirkonda peatumistaskud ning kergliiklustee näol mugavamad ligipääsuvõimalused. Maastikukaitseala külastatavaks osaks ongi eelkõige maanteeäärne Vanaveski järve kaldaala. Ala on ka kohaliku omavalitsuse eestvõttel korrastatud (võsa piiratud). Kaitseala teisi osasid külastatakse vähem, külastatavust piirab teataval määral ka looduslikest teguritest tulenev vähene juurdepääsetavus. Ligipääs kaitseala teistele osadele on võimalik eelkõige Saare tänavat pidi ning endise piiritusevabriku territooriumilt algava jalgraja kaudu. Endise piiritusevabriku territoorium on veel jätkuvalt riigi omandis, osale on seatud piiriettepanek. Alal on endise tehasehoone varemed, mistõttu see juurdepääs on tegelikult komplitseeritud. Lisaks paikneb juurdepääsuteel (enamasti suletud) tõkkepuu. Roosna-Alliku allikate piirkonna tutvustamiseks ning loodushariduslikel eesmärkidel kasutamiseks on Roosna-Alliku kooli ning kooliõpilaste eestvedamisel rajatud matkarada, raja äärde on paigaldatud ümbrust tutvustavad sildid. Matkarada kulgeb nii maastikukaitsealal, kui selle ümbruskonnas. Piirkonnas on olulisemaks puhke- ning ka loodushariduslikuks objektiks Roosna-Alliku tehisjärv ning selle kaldale rajatud taristu.

- Visioon

Roosna-Alliku maastikukaitseala, eelkõige selle maanteeäärne osa, on oluline külastuskoht nii piirkonna elanikele kui läbisõitjatele.

- Eesmärk

Tagada piirkonna elanikele ja külalistele võimalus tutvuda Eesti ühe märkimisväärsema allikatealaga ning olulisemate allikatega alal, anda külastajaile informatsiooni maastikukaitseala ning selle kaitseväärtuste kohta. Kaitseala külastamine ei ole avaldanud negatiivset mõju kaitse eesmärkidele.

- Meetmed

Tagada juurdepääs rajatavalt kergliiklusteelt teeäärsetele olulisematele allikatele (Eipre ja Karjamaa allikale).

Eipre allika piirkonda paigaldada maastikukaitseala tutvustav infotahvel, muud külastustaristut (n lõkkekohad) kaitsekorraldusperioodil välja ei arendata. Regulaarselt hooldada (niita) allikate ümbrust, vajadusel kärpida võsa.

Toetada Roosna-Alliku põhikooli poolt rajatud Kaltenbrunni matkaraja maastikukaitsealale jäävate lõikude hooldust ning vajadusel arendamist.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1 INVENTUURID, SEIRED JA UURINGUD

4.1.1.1 Allikate ja allikasoodede ning nõrglubja-allikate inventuur

Roosna-Alliku maastikukaitsealal kaitstavate elupaikade allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad kohta on andmed puudulikud ning vastukäivad. Seega on vajalik Keskkonnaameti Mapinfo kaardikihil märgitud elupaikade inventuur, tagamaks piisavate ning usaldusväärsete andmete olemasolu nende elupaikade ulatuse, väärtuste ning vajalike taastamis- või hooldusmeetmete rakendamiseks. Tegevus on vajalik väärtusele 2.1.1. seatud eesmärkide saavutamiseks. Inventuuri läbiviimist korraldab Keskkonnaamet ning tegu on II prioriteedi tegevusega maksumusega 500 EUR.

4.1.1.2 Allikajärve kompleksuuring

Roosna-Alliku Allikajärv on madal ning kinnikasvav veekogu, järve seisundi kohta andmed sisuliselt puudulikud. Tulenevalt järve pindala vähenemisest (järve pindalaks anti 1969. aastal 2,5 ha, praegu Keskkonnaregistris 1,6 ha) ning kinnikasvamise ohust tuleb läbi viia Allikajärve kompleksuuring, milles antakse hinnang järve hüdrokeemilisele seisundile ning kõigile olulistele elustikurühmadele, samuti hinnatakse järve kinnikasvamise ohtu ja vajadusel kavandatakse meetmed ohu vältimiseks. Hinnang on vajalik väärtustele 2.1.2 ja 2.2 seatud eesmärkide täitmiseks, tegemist on II prioriteedi tööga, mida korraldab Keskkonnaamet. Järve uuringu maksumuseks on 3000 EUR.

4.1.2 KOOSLUSED

Vanaveskijärve taastamistöödega on alustatud 2010. aastal, esmalt valitud lahendus ei osutunud realiseeritavaks. Praeguseks on eelistatud lahenduseks mudakihi eemaldamine kuival meetodil, milleks on veetase järves alandatud allapoole muda pealispinda. Vanaveskijärve korrastustöid on osaliselt finantseeritud KIK-i vahenditest, tööde lõpetamiseks taotlust ei rahuldatud. Vanaveskijärve taastamistööde lõpetamine on I prioriteedi töö, mida korraldab RMK-ga (kui praegune maa haldaja) koostöös kohaliku omavalitsusega (kui tööde senine peamine initsiaator). Töö teostamise maksumuseks võib hinnata (lähtudes 2005. aastal esitatud puhastustööde kavas toodust) suurusjärgus 200 000 EUR, tööde läbiviimine tõenäoliselt eeldab toetusfondide kaasrahastamist. Töö ning sellele järgnev veetaseme tõstmine senisele kõrgusele on vajalik väärtustele 2.1.1, 2.1.2 ning 2.2 seatud eesmärkide täitmiseks.

4.1.3 MAASTIK

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskirja kohane kaitse eesmärk on kaitsta kaitsealal esinevaid looduskooslusi. Siiski tuleb olla seisukohal, et tähelepanu ja kaitset väärivad ka allikad ning allikajärved kui unikaalsed looduse üksikobjektid ning maastik tervikuna. Tagamaks järvede ning allikate vaadeldavus tuleks avada vaated Allikajärvele Saare teelt ja Vanaveskijärvele Pärnu-Rakvere maanteelt ning maanteeäärsest kergliiklusteelt. Perioodiliselt tuleb hooldada maanteeäärsete allikate ümbruskonda. 2012. aastani oli tegeles ala hooldamise ja

korrastamisega kohalik omavalitsus, kuna tegemist oli jätkuvalt riigi omandis olnud maaga. Kaitsekorralduskava koostamise ajaks on kinnistute haldus läinud RMK-le, kellest peaks saama ka antud maastiku hooldustööde teostaja.

4.1.3.1 Vaadete avamine Vanaveski järvele ja Allikajärvele

Vaate avamiseks Vanaveskijärvele tuleb kõrvaldada peenvõsa, säilitada suuremaid puid. Käsitletav ala on orienteeruvalt suurusega 0,1 ha. Tegevuse asukoht on toodud joonisel 4, praegust olukorda ilmestavad fotod 17 ja 18 lisas 5. Saare teelt Allikajärvele avaneva vaate avamiseks on vajalik kahes kohas kuni kümnekonna meetri ulatuses eemaldada suurte puude alt peenvõsa, suured puud säilitada. Tegevuse asukoht on toodud joonisel 4, praegust olukorda ilmestavad fotod 19 ja 20 lisas 5. Töö viiakse läbi 2015. aastal ning korratakse vajadusel 2020. aastal, tegevus on vajalik väärtusele 2.2 seatud eesmärkide ning ala tutvustamise ja külastuskorraldusega seotud eesmärkide täitmiseks. Vaadete avamine on III prioriteediga töö, mida viib läbi RMK (vajadusel/võimalusel koostöös kohaliku omavalitsuse või teiste huvigruppidega).

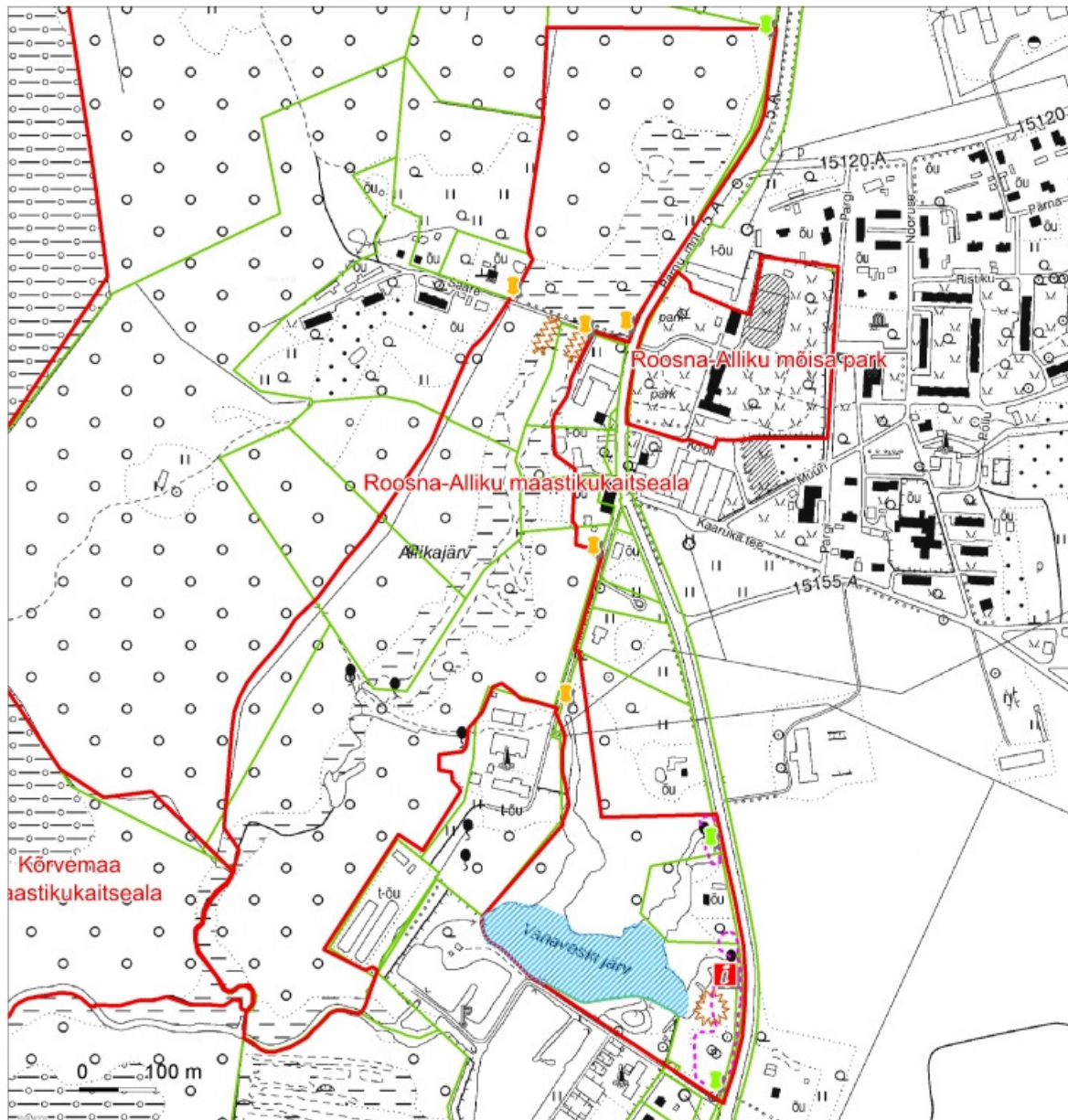
4.1.3.2 Olulisemate allikate ümbruse korrastamine, niitmine

Perioodiliselt tuleb hooldada (kord aastas niita ja korrastada, vajadusel võsa kärpida) maantee ja Vanaveski järve vahelist ala ning Eipre allika ümbrust. Neid töid on seni teostanud Roosna-Alliku vallavalitsus, selleks on saadud abi ka KIK-ilt. Kord aastas niidetava ja korrastatava ala suurus on umbes 0,7 ha. Lisaks seni hooldatud alale tuleb avada ning korrastada Karjamaa allika ning naabruses oleva veevõtukoha ümbrus, soovitatavalt ka teiste kaitsealal paiknevate olulisemate (sh matkarajal tähistatud) allikate ümbrus. Töid tuleb jätkata, tegemist on III prioriteediga tööga, mida korraldab RMK (vajadusel/võimalusel koostöös kohaliku omavalitsusega), tegevus on vajalik väärtusele 2.2 seatud eesmärkide ning ala tutvustamise ja külastuskorraldusega seotud eesmärkide täitmiseks.

4.1.4 TARISTU

4.1.4.1 Infotahvlite paigaldamine

Kaitseala väärtuste tutvustamiseks paigaldatakse Eipre allika piirkonda (vt joonis 4) infotahvel. Tegemist on III prioriteediga tegevusega, mida korraldab RMK. Tegevus on vajalik ala tutvustamise ja külastuskorraldusega seotud eesmärkide täitmiseks

Legend

	Kaitseala välispiir		Paigaldatav infotahvel
	Katastriüksuse piir		Vaate avamine
	Paigaldatav kaitseala tähis		Vanaveski järve puhastustööd
	Olemasolev kaitseala tähis		Niidetav ala

Kaardi koostamisel on kasutatud Keskkonnateabe Keskuse EELISE ja Keskkonnaregistri andmeid (seisuga 08.05.2012) ning Maa-ameti katastriüksuste andmeid ja wms-teenuse põhikaarti.

Joonis 4. Roosna-Alliku maastikukaitsealal kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

4.1.4.2 Allikajärve paisu korrastamine

Allikajärve paisu rekonstrueerimine, vajadusel (kui paisutustase enam kui 0,3 m) vee erikasutusloa taotlemine. Pais paikneb riigimaal, seega on paisu haldajaks RMK. Paisu esmase kindlustamise maksumuseks võib hinnata 1500 EUR. Paisu lõplik konstruktsiooniline lahendus peab selguma Allikajärve kompleksuuringu järgselt, kui on selge järve optimaalne veetase (kas on vajadus ja võimalus väidetavalt kunagi olnud praegusest kõrgemat veetaset taastada). Sellest sõltub ka paisu lõpliku rekonstrueerimise maksumus. Tegemist on II prioriteetsusega tegevusega, mis on vajalik väärtusele 2.1.2 seatud eesmärkide täitmiseks.

4.1.4.3. Vanaveski järve paisule veeloa taotlemine ning paisu hooldamine

Vanaveski järve paisutuseks peab paisu omanik taotlema vee erikasutusloa (kehtivusaeg 5 aastat, enne loa kehtivuse lõppemist tuleb taotleda uus). Paisu omaniku ülesandeks on regulaarselt teostada vee erikasutusloaga seatavaid paisu hooldustöid. Tegevus on vajalik väärtusele 2.1.2 seatud eesmärkide täitmiseks.

4.1.4.4. Kaltenbrunni matkaraja hooldamine ja arendamine

Osaliselt kaitseala territooriumil kulgeb kohaliku kooli õpilaste eestvedamisel ning kooli korraldamisel rajatud Kaltenbrunni matkarada. Märkimisväärne osa rajast kulgeb väljaspool kaitseala. Seega ei saa raja hooldust ning arendamist otseselt siduda Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskavaga. Kaitsekorralduslikult ning loodusväärtuste tutvustamise seisukohalt on siiski oluline toetada raja hooldust ning vajadusel arendamist. Raja hooldamise ja arendamise eestvedajaks on Roosna-Alliku Põhikool, tegevus peab toimuma koostöös maade haldaja RMK-ga.

4.1.5 TÄHISTAMINE

Kaitseala välispiir on tähistatud kolme Rakvere-Pärnu maantee ääres paikneva tähisega. Lisaks paikneb Eipre allika lähedal kaks sisult asjakohast, kuid vormilt aegunud silti. Lisaks olemasolevatele tähistele tuleb kaitseala tähistamiseks kaitseala läbivate teede äärde paigaldada 5 olemasolevatega sarnast keskmise suurusega piiritähis, millel on toodud kaitseala nimi. Olemasolevate ning paigaldatavate tähiste asukohad on toodud joonisel 4. Tähiste hooldus ja asendamine toimub vastavalt vajadusele. Täiendavad tähised paigaldatakse 2015. aastal ning tegevuse maksumus on 500 EUR. Täiendavate tähiste paigaldamine kuulub II prioriteeti ja seda korraldab RMK.

4.1.6 KAVAD, EESKIRJAD

4.1.6.1 Kaitsekorra muutmine

Hetkel kehtiva Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse eesmärkideks on üksnes Roosna-Alliku loodusala kaitse-eesmärgid – tagada allikate ja järvedega seotud koosluste kaitse. Siiski on antud ala puhul tegemist ka veesäilitusalaga ning unikaalsete abiootiliste objektide – allikate ja allikajärvede ning neist lähtuvate ojade ja jõgede esinemisalaga, millised väärivad samuti üksikobjektidena ning maastikuna tervikuna kaitset. Maastikuliste väärtuste lisamine kaitse eesmärkideks viiks ka kaitse-väärtused vastavusse kaitseala moodustamisel valitud kaitseala tüübiga, milleks on maastikukaitseala.

4.1.6.2 Kaitsekorralduskava vahehindamine ja kava uuendamine

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamine teostatakse 2018. aastal ning uus kaitsekorralduskava koostatakse 2022. aastal. Kaitsekorralduskava vahehindamisel tuleb täpsemalt käsitleda (või uuendada) koosluste allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad kaitseks kavandatavate meetmete paketti (tulenevalt selleks ajaks läbi viidud koosluse inventeerimise andmeist). Vajadusel (sõltuvalt selleks ajaks läbiviidud Allikajärve kompleksuuringu tulemustest ning Vanaveski järve korrastamisejärgsest olukorrast) tuleb kavandada meetmed järvede seisundi parandamiseks.

4.2 EELARVE

Eelarve tabelisse 3 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 3. Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduslikud tegevused, eelarve ja ajakava

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Priori- teet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1.1	Allikate ja allikasood ning nõrglubja-allikate inventuur	Inventuur	KA	II		5									5
4.1.1.2	Allikajärve kompleksuuring	Uuring	KA	II			30								30
Hooldus, taastamine															
4.1.2	Vanaveski järve korrastustööde lõpetamine	Koosluse taastamistöö	KOV/RMK	I	2000										2000
4.1.3.1	Vaadete avamine Vanaveski järvele ja Allikajärvele	Maastiku taastamistöö	RMK/KOV	III			5					5			10
4.1.3.2	Olulisemate allikate ümbruse korrastamine	Maastiku hooldustöö	RMK/KOV	III	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40

Taristu															
4.1.4.4	Kaltenbrunni matkaraja arendamine ja hooldamine	Radade, külustuskeskuste ja puhkekohtade hooldamine	H/RMK	III	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
4.1.4.1	Infotahvli paigaldamine Eipre allika piirkonda	Infotahvlite rajamine	RMK	III		5									5
4.1.4.3	Vanaveski järve paisule vee erikasutusloa taotlemine ning paisu hooldamine	Muu taristu hooldamine	MO	II	x					x					
4.1.4.2	Allikajärve paisu korrastamine	Muu taristu hooldamine	RMK	II		15			X ¹						15
4.1.5	Täiendavate tähiste paigaldamine ja hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II			5			2			2		9
Kavad, eeskirjad															
4.1.6.2	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja kava uuendamine	Tegevuskava	KA	I						x					x
4.1.6.1	Kaitsekorra muutmine	Kaitsekorra muutmine	KA	II					x						
				KOKKU	2004	29	44	4	4	6	4	9	6	4	2114

KA – Keskkonnaamet

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

MO – Maaomanik

H – Huvilised (kohalik elanikkond, MTÜ-d)

KOV – Kohalik omavalitsus

¹ – Allikajärve paisu lõplik rajamismaksumus selgub järve uuringu ning vajadusel tervendamismeetmete selgumisel.

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10 aastaks (2014-2023). Käesoleva kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamine teostatakse 2018. aastal ning kava täitmise analüüs viiakse läbi 2022. aastal. Kaitsekorraldusperiood on olnud edukas, kui on rakendatud ja teostatud kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslikud tegevused. Kaitsekorraldusmeetmete tulemuslikkuse hindamiseks tuleb dokumenteerida kõik kaitsealal läbiviidavad kaitsekorralduslikud tegevused. Kaitseväärtuste säilimise osas tuleb kaitsekorraldusperioodi tulemuslikkuse hindamise aluseks võtta tabelis 4 toodud väärtused.

Tabel 4. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1.1	Allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*)	Koosluse seisund ja pindala	Pindala 2,4 ha, seisund hea (B)	Pindala 2,4 ha, seisund hea (B)	Käesolevas töös on seatud eesmärgiks koosluse pindala ja seisundi säilitamine. Eesmärk tuleb vajadusel üle vaadata peale koosluste inventeerimist.
2.1.2	Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140)	Koosluse seisund ja pindala	Pindala 4,6 ha, seisund hea (B)	Pindala 4,6 ha, seisund hea (B)	Eesmärk on järvede seisundi säilitamine vähemalt praeguses seisundis. Korrastustööde lõppedes ning kompleksuuringu tulemuste alusel võib püstitada kõrgemaid eesmarke
2.2	Maastik	Omapärase loodusmaastiku säilimine ja vaadeldavuse tagamine	Vaated järvedele on kohati kinni kasvanud (0,1 ha)	Maastikuilme on säilinud, on avatud olulisemad vaated järvedele, viiakse läbi allikate ümbruse hooldustöid	

KASUTATUD MATERJALID

- Allikaveed MTÜ. Allikjärve küla ja Roosna-Alliku aleviku arengukava 2009-2015. http://www.jarva.ee/public/files/Allikaveed2012-2015%20Arengukava_2012.pdf
- Eipre, T., 1967. Pandivere karstijõed ja –allikad. Eesti Loodus. 1967 nr 9.
- EKUK, 2012. Nitraaditundliku ala keskkonnaseire 2011. aastal. OÜ Eesti keskkonnauuringute Keskus. Leping nr 4-1.1/115. Tallinn.
- ELF, 2011. Estonian mires: inventory of habitats. Publication of the project “Estonian mires inventory completion for maintaining biodiversity”. Compiled by J. Paal and E. Leibak. Eestimaa Looduse Fond. Tartu.
- Heinsalu, Ü., 1977. Eesti allikad ja nende kaitse. – Eesti Loodus 28 (7, 8): 418–426, 490–496.
- Kais, P., 2005. Roosna-Alliku Vanaveski järve puhastustööde kava. AS Maves. Töö nr 5184. Tallinn.
- Maves AS, 2002. Karst ja allikad Pandiveres. 1994. aastal koostatud kataloogi „Pandivere Riikliku Veekaitseala karst ja allikad“ täiendatud väljaanne.
- Maves, 2002. Karst ja allikad Pandiveres. 1994. a. koostatud kataloogi „Pandivere Riikliku Veekaitseala karst ja allikad“ täiendatud väljaanne. Tallinn.
- Maves, 2012. Järvamaa Roosna-Alliku valla Vanaveski järve mudamahu määramine puhastustöödeks. Töö nr 12023. Tallinn.
- Paal, A. ja Vassiljev, G., 2005. Maaparandussüsteemide ehitus- ja hoiukulud ning kalkulasiivsed ühikmaksumused meetme 3.4 rakendamisel. Maaparanduse ehitusjärelvalve- ja ekspertiisibüroo. Tallinn.
- Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskiri. Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 21.01.2003. a. määrusega nr 17.
- Piirsoo, K., 2004. Roosna-Alliku Vanaveski järve veeõitsengu põhjuste uuring. EPMÜ Zooloogia ja Botaanika Instituut. Tartu.
- Ratnik, K. ja Rehela, L., 1969. Roosna-Alliku veed ja linnud. Eesti Loodus. 1969 nr 10.
- Roosma A. ja Toom, M., 2001. Natura 2000 ala inventeerimise ankeet. Roosna-Alliku maastikukaitseala. 18. 10. 2001.
- Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskiri. Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 11.08.2005. a. määrusega nr 214.
- Roosna-Alliku valla arengukava aastateks 2012-2020. Kinnitatud Roosna-Alliku Vallavolikogu 29.12.2011. a. määrusega nr 13.
- Roosna-Alliku valla üldplaneering aastani 2018. Koostaja: Aarens Projekt OÜ, 2008. Kehtestatud Roosna-Alliku Vallavolikogu 24. 09. 2009. a. otsusega nr 43.
- Sirel, K., 2005. Roosna-Alliku maastikukaitseala. Eesti Loodus. 2005 nr 5.

LISAD

Lisa 1. Ala kaitse-eeskiri

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 11.08.2005 nr 214

RT I 2005, 44, 373

jõustumine 21.08.2005

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse eesmärk

(1) Roosna-Alliku maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järvede (3140)³, allikate ja allikasooide (7160) ning nõrglubja-allikate (7220*) kaitse.

(2) Kaitseala maa-ala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele piiranguvööndisse.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

(4) Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 351 hõlmab kaitseala Roosna-Alliku loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Järva maakonnas Roosna-Alliku vallas Roosna-Alliku alevikus ja Allikjärve külas.

(2) Kaitseala välispiir on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

[RT I 2009, 7, 48 - jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEALA KAITSEKORD

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine ja kalapüük.

(4) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks määratud ja tähistatud kohtades ning õuemaal omaniku loal.

(5) Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Üle 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Õuemaal on lubatud rahvaürituse korraldamine omaniku loal.

(6) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine ning kaitseala vetel mootorita ujuvvahendiga sõitmine. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid, mootoriga ujuvvahendiga sõitmine ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel ja õuemaal.

(7) Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud:

- 1) veekogude veetaseme muutmine;
- 2) puhtpuistute kujundamine;
- 3) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine.

§ 5. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) energiapuistute rajamine;
- 5) uuendusraie, välja arvatud turberaie. Turberaie korral on lubatud raielangid suurusega kuni 2 ha, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 6) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel;
- 7) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine, välja arvatud õuemaal.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 6. Vajalik tegevus

Kaitsealal on poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik rohu niitmine või loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja vaatab talle kooskõlastamiseks esitatud metsateatise läbi ja annab kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse saamist metsakoosluse liikide ning vanuse mitmekesisuse säilitamise eesmärgist tulenevalt oma kirjaliku nõusoleku või seab vajaduse korral omapoolsed tingimused.

(2) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(3) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

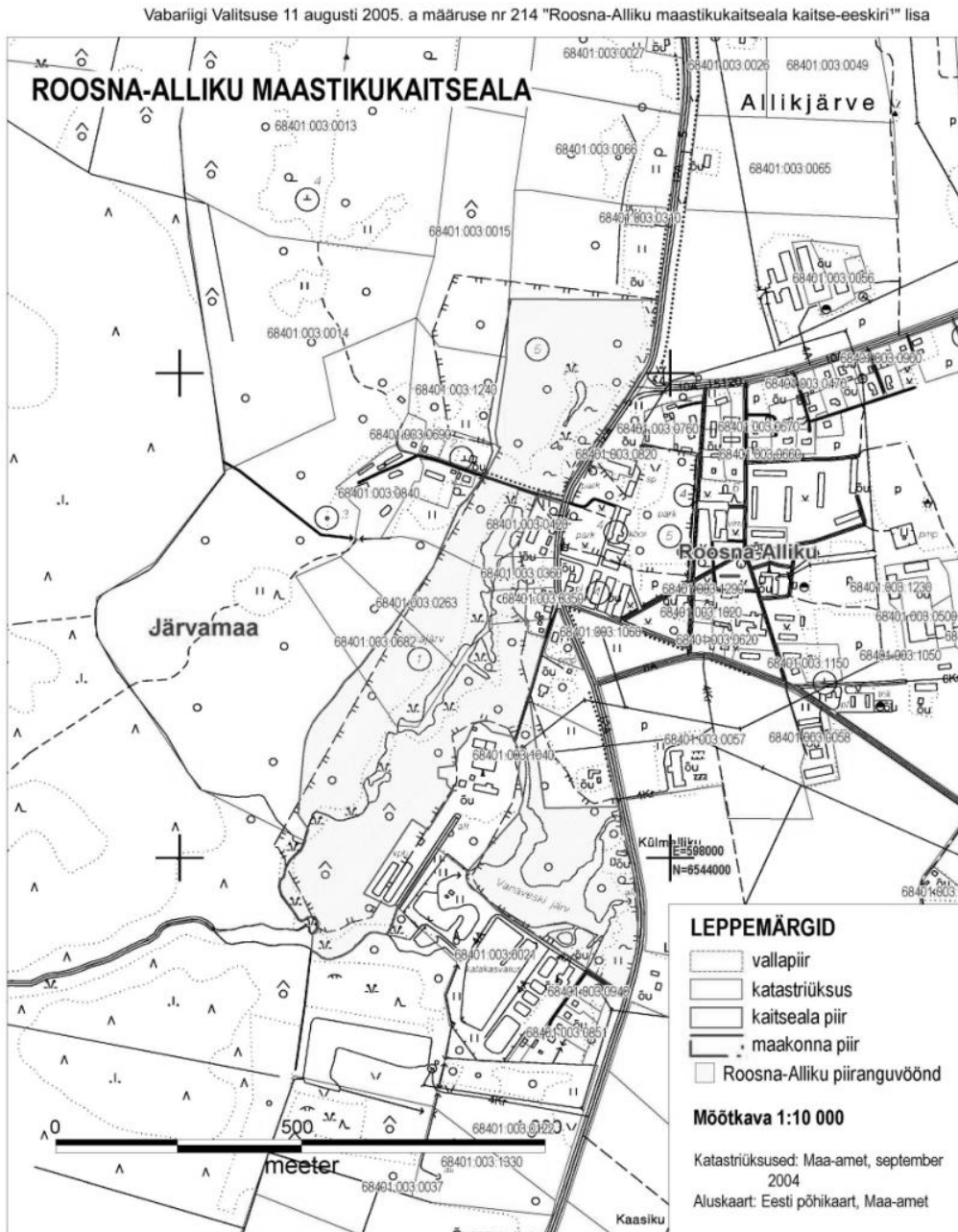
(4) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

¹EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

²Roosna-Alliku maastikukaitseala on moodustatud ENSV Paide Rajooni RSN Täitevkomitee 26. jaanuari 1981. a otsusega nr 15 «Uute looduskaitseobjektide arvele võtmise kohta» kaitse alla võetud Roosna-Alliku allikate, Järva Maakonnavalitsuse 18. septembri 1991. a määrusega nr 173 «Järvamaa looduskaitseobjektide nimekirja kinnitamine» kaitse alla võetud Roosna-Alliku allikate ja Järva Maakonnavalitsuse 13. novembri 1991. a määrusega nr 217 «Pandivere Riikliku Veekaitseala veesäilitusalade nimekirja ja kasutuseeskirjade kinnitamine» moodustatud Roosna-Alliku veesäilitusala baasil.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (möötkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga september 2004. a. Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Viljo Reiljan
 Keskkonnaminister

Lisa 2. KKK koostamise käigus tehtud kaitsekorra ja piiride muutmise ettepanekute koond

Kaitsekorralduskava koostamisel on ettepanek täiendada kaitse eesmäärke:

- Lisada maastikukaitseala kaitse-väärtustele maastike ja maastikuliste objektide – allikad, allikajärved – kaitse.

Lisa 3. Väärtuste koondtabel

JNR	Väärtus	Kaitse eesmärk	Ohutegur	Meede	Oodatud tulemus
Kooslused					
2.1.1	Allikad ja allikasood (7160) ning nõrglubja-allikad (7220*)	Allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad on säilinud soodsas seisundis, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 2,4 ha.	Puudulik ja vastuoluline info koosluste ulatuse, väärtuse ning ohustatuse kohta	Teostada maastikukaitsealal määratud allikate ja allikasoo ning nõrglubja-allikate koosluste inventeerimine	Allikad ja allikasood ning nõrglubja-allikad on säilinud soodsas seisundis, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 2,4 ha.
			Allikate veerežiimi halvenemine	Üldine kaitsekorralduslik tegevus negatiivsete mõjutegurite ärahoidmiseks	
			Vanaveski järve veetaseme langus	Vanaveski järve puhastamiseks allalaskmise eelse veetaseme taastamine (järve korrastamise lõpetamine) ja selle püsimise tagamine	
2.1.2	Allikajärv ja Vanaveski järv (3140)	Roosna-Alliku järved vastavad elupaigatüübi vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveelised järved (3140) kriteeriumitele, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 4,6 ha.	Veetasemete muutused	Vanaveski järve veetaseme reguleerimiseks vee erikasutusloa taotlemine, veetaseme säilitamise tagamine vähemalt järve allalaskmise eelsel tasemel	Roosna-Alliku järved vastavad elupaigatüübi vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveelised järved (3140) kriteeriumitele, looduskaitsealine hinnang on vähemalt B, pindala on 4,6 ha, Vanaveski järve korrastusööd on lõppenud, Allikajärve seisund on püsiv.
			Veetasemete muutused	Allikajärve veetaseme säilitamine vähemalt praegusel kõrgusel, selleks paisu korrastamine, vajadusel vee erikasutusloa taotlemine	
			Kinnikasvamise jätkumine	Viia lõpule Vanaveski järve tervendamistööd	
			Kinnikasvamise jätkumine	Teostada uuringud ning sõltuvalt tulemustest kavandada ning rakendada meetmed Allikajärve seisundi säilitamiseks/parandamiseks	
			Järvede seisundit mõjutav tegevus järvede valgalal või kaldavööndis	Üldine kaitsekorralduslik tegevus negatiivsete mõjutegurite ärahoidmiseks	
Maastik					
2.2	Roosna-Alliku allikad, allikatoitelised veekogud ja märgalad	Maastikukaitseala maastikuline mitmekesisus ja maastikupilt on säilinud, on	Vaadete kinnikasvamine	Avada vaated Vanaveski järvele, avada vaateid Saare teelt Allikajärvele	Maastikukaitseala maastikuline mitmekesisus ja maastikupilt on säilinud, on
			Kinnikasvamine	Olulisemate allikate ümbruse korrastamine,	

		tagatud iseloomulikumate maastikuobjektide (5 allikarühma ja allikajärvede) hea seisund ja vaadeldavus		niitmine	tagatud iseloomulikumate maastikuobjektide (5 allikarühma ja allikajärvede) hea seisund ja vaadeldavus
--	--	--	--	----------	--

Lisa 4. Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava avalikustamise materjalid

Lisa 4.1. Huvigruppide teavitamine

- Saadetud teavituskirjad

10. 08. 2012. a. nr. 1988/12

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamine

Keskkonnaameti tellimusel on OÜ Hendrikson & Ko koostamas Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava. Tööd rahastatakse „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013“ ja sellest tuleneva „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ meetme "Looduse mitmekesisuse säilitamine" programmi „Kaitsekorralduskavade ja liikide tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks“ alusel Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest. Kaitsekorralduskava on kaitseala kaitse korraldamiseks koostatav dokument, milles kirjeldatakse kaitsealal kaitstavaid väärtusi ning väärtusi mõjutavaid tegureid, kavandatakse meetmeid kaitse eesmärkide saavutamiseks, tuuakse vajalike tööde järjestus, ajakava ning maht.

Kaitsekorralduskava koostamisprotsessi raames toimub 29. 08. 2012. a. kell 15 Roosna-Alliku Vallavalitsuses (Pargi 10, Roosna-Alliku, Järvamaa) kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamiskoosolek. Koosolekul antakse ülevaade Roosna-Alliku maastikukaitseala väärtustest, väärtustega seotud probleemidest ning tutvustatakse koostatavat kaitsekorralduskava.

Kaitsekorralduskava eelnõuga on võimalik tutvuda Keskkonnaameti kodulehel (<http://www.keskkonnaamet.ee>) uudiste alljaotises ning tööaegadel Roosna-Alliku Vallavalitsuses.

Lisainfot saab kaitsekorralduskava koostajalt (OÜ Hendrikson & Ko, Märt Öövel, tel. 7409805, e-post maert@hendrikson.ee, Raekoja plats 8 Tartu) või Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioonilt (Elina Einaru, tel. 6744807, e-post elina.einaru@keskkonnaamet.ee). Oodatud on ka kaitsekorralduskava puudutavad küsimused ja ettepanekud.

Lugupidamisega,

Märt Öövel
OÜ Hendrikson & Ko

Teavituskiri saadeti järgmistele isikutele

Nimi	Aadress	Kinnistu või huvigrupp
OÜ Forkala	Pärnu mnt 12, Roosna-Alliku, Roosna-Alliku vald, 73201, Järvamaa	Pärnu mnt 12, Roosna-Alliku kalakasvatus
Karin Zeiger	Metsa tn 15, Kiili, Kiili vald, 75401, Harjumaa	Pärnu mnt 14
Ants Kaseoja	Järva-Jaani mnt 2, Roosna-Alliku, Roosna-Alliku vald, 73201, Järvamaa	Valvuri
Malle Rooba	Rehemäe Kaaruka, Roosna-Alliku vald, 73205, Järvamaa	Rehemäe
Reet Sarjas	Järve tee 2, Roosna-Alliku, Roosna-Alliku vald, 73201, Järvamaa	Järve tee 2
AS Nõlvak & Ko	Kooli 4, Roosna-Alliku, Roosna-Alliku vald, 73201, Järvamaa	Pärnu mnt 20
Nordecon AS	Pärnu mnt 158/1, 11317, Tallinn	Pärnu mnt 22/24
Maa-amet	Mustamäe tee 51, 10621 Tallinn	Jätkuvalt riigi omandis olevate maade haldaja
Riigimetsa Majandamise Keskus Järvamaa metskond	Aravete, Ambla vald 73501 Järva maakond	Rava metskond 356, Rava metskond 219, Väätša metskond 278
Maanteeamet	Pärnu mnt 463a, 10916 Tallinn	5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee, 68401:003:0097
Roosna-Alliku Vallavalitsus	Pargi 10, Roosna-Alliku, 73201 Järvamaa	
Riigimetsa Majandamise Keskus	Viljandi mnt 18 b, 11216 Tallinn	
Roosna-Alliku Põhikool	Kooli 1, 73201 Roosna-Alliku, Järvamaa	

- Teade 14.08.2012. a. Järva Teatajas

aeveski,
om.

KESKKONNAAMET

ROOSNA-ALLIKU MAASTIKUKAITSEALA
KAITSEKORRALDUSKAVA AVALIKKUSE KAASAMISE KOOSOLEK

Keskkonnaameti tellimusel on OÜ Hendrikson & Ko koostamas Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava. Kaitsekorralduskavaga kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtuseid, nende mõjutegureid ja kaitsemeetmeid ning koostatakse tegevuste tabel, kus vajalikud tegevused on määratletud koos tõenäolise läbiviimise aja ning maksumusega.

Kaitsekorralduskava koostamisprotsessi ajal toimub 29. aug kell 15 Roosna-Alliku vallavalitsuses (Pargi 10, Roosna-Alliku, Järvamaa) kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamiskoosolek. Kaitsekorralduskava eelnõuga on võimalik tutvuda Keskkonnaameti kodulehel (<http://www.keskkonnaamet.ee>) uudiste alljaotises ning tööaegadel Roosna-Alliku vallavalitsuses.

Kohale on oodatud maaomanikud, kohalikud elanikud, ettevõtjad ja teised asjast huvitatud. Oodatud on ettepanekud kaitsekorralduskava sisu osas.

Info ja ettepanekud:
OU Hendrikson & Ko
Märt Oövel
maert@hendrikson.ee
Tel 7409805

Keskkonnaamet
Elina Einaru
elina.einaru@keskkonnaamet.ee
Tel 6744 807

AKNAD-UKSED.EE

DSAD PLASTAKNAD

METALLUKSED
AKNAD, KATUSEAKNAD
ISE- JA VÄLISUKSED
TULETÕKKEUKSED

Lugupeetud Maanteeameti liikusregistri Paide büroo kliendid.

**23.07 – 24.08 toimub büroos remont,
sellest teenindussaali remont 16.-17.08.**

Teenindussaali remondi ajal on sissepääs peauksest, kuid teenindame kliente eksamiklassis. Jälgige suunaviitasid.

Saali remondi ajal ei ole büroos võimalik sooritada makseid ning suletud on Krediidipanga esindus. Ainukene büroos maksmise võimalus on ID kaardiga internetipangas.

Sellela seoses tuleb teil vajalik riigilõiv tasuda enne büroosse

- Teade Keskkonnaameti veebilehel

d, hanked, ametlikud teadaanded

<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid/roosna-alliku-n>

(/)

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava avalikustamise kaasamise koosolek

10.08.2012

Keskkonnaameti tellimusel on OÜ Hendrikson & Ko koostamas Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava. Kaitsekorralduskavaga kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtuseid, nende mõjutegureid ja kaitsemeetmeid ning koostatakse tegevuste tabel, kus vajalikud tegevused on määratletud koos tõenäolise läbiviimise aja ning maksumusega.

Kaitsekorralduskava koostamisprotsessi raames toimub 29.08.2012 kell 15 Roosna-Alliku Vallavalitsuses (Pargi 10, Roosna-Alliku, Järvamaa) kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamiskoosolek. Kaitsekorralduskava eelnõuga on võimalik tutvuda Keskkonnaameti kodulehel (<http://www.keskkonnaamet.ee> (<http://www.keskkonnaamet.ee>)) uudiste alljaotises ning tööaegadel Roosna-Alliku Vallavalitsuses.

Kohale on oodatud maaomanikud, kohalikud elanikud, ettevõtjad ja teised asjast huvitatud. Oodatud on ettepanekud kaitsekorralduskava sisu osas.

Info ja ettepanekud:

Märt Öövel, OU Hendrikson & Ko, maert@hendrikson.ee (<mailto:maert@hendrikson.ee>), 7409805

Elina Einaru, keskkonnaamet, elina.einaru@keskkonnaamet.ee (<mailto:elina.einaru@keskkonnaamet.ee>), 6744 807

Kaitsekorralduskavaga saab tutvuda [siin](http://www.keskkonnaamet.ee/public/Roosna-Alliku-KKK-avalikustamiseks.pdf) (<http://www.keskkonnaamet.ee/public/Roosna-Alliku-KKK-avalikustamiseks.pdf>).

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Lisa 4.2 Kaasamiskoosoleku protokoll ja osalejate nimekiri

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022 koostamine, kaasamiskoosoleku protokoll

Roosna-Alliku Vallavalitsus 29. 08. 2012, kell 15:00-15:50

Koosolekul osales 8 inimest, osalejate nimekiri on lisatud eraldi lehel

Öövel annab ülevaate kaitsekorralduskavadest ning nende koostamise põhimõtetest, tutvustab koostatud Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskava avalikustatava versiooni põhiseisukohti. Käsitletavat teemat: KKK koostamise eesmärk ja korraldus, Roosna-Alliku MKA üldkirjeldus.

Nurk: Kava oli Keskkonnaameti kodulehelt väga raske leida.

Alliksoo: Kahjuks ei leidnudki üles, mistõttu ei ole sellega ka tutvunud.

Öövel: Sellest on küll kahju. Lepiks kokku, et me ootame peale koosolekut veel nädal aega, et oleks aega kavaga tutvuda ja kui jääb tänasest üles küsimusi, siis saab neid kirjalikult saata.

Nurk: Ala läänepiir – kas selleks on kraav või on piir kraavist eraldi, nii nagu on joonisel?

Öövel: Joonisel on piir toodud nagu ta praegu keskkonnaregistris on. Iseenesest oleks loogilisem, kui ta oleks piki kraavi.

Randver: Praegu ei saa üheselt vastata, peab vaatama, kuidas algne piirikirjeldus oli. Põhikaardi uuendamiseiga võib nihkesse minna. Tuleb vaadata, milliste andmete alusel on kaitseala piir kirjeldatud.

Öövel: Jätkab kaitsekorralduskava tutvustamist. Järved kui kaitstav väärtus – Vanaveski järve peatunud korrastustööd, Allikajärve seisundi ebaselgus.

Kaseoja: Räägiti, et piiritusetehase reostus põhjustas Vanaveski järve kinnikasvamise. Ma arvan, et pigem ikka majandite kunstväetised.

Öövel: Põhjavees oli ja on üsna palju lämmastiku. Vetikate vohamiseks on vaja ka fosforit, seda põhjavees on vähe, pidi tulema kas pinnaveetega või otse reoveega.

Randver: Fosfori allikaks on tõesti pigem reoveed, mitte kunstväetised. Vanaveski järve uuringud tehti, need näitavad, et mudas oli väga palju fosforit. 2010. aastal saadi raha ja väike osa mudast pumbati välja aga oli kallis ja ebaefektiivne. Kuivalt väljavedu on odavam. Selleks aastaks taotleti raha KIK-i veeprogrammist aga raha ei antud. Korrastamiseks on projekt ja paberid olemas aga küsimus on rahas.

Öövel: Kuna järve korrastamine on kaitsekorralduskavas sees, siis see võiks olla KIK-i rahastamisel toetava argumendina.

Öövel: Jätkab kaitsekorralduskava tutvustamisega. Allikad ja allikasood kui kaitstav väärtus, vaja oleks allikasoodi seisund täpsustada, järve veerežiimi hoida. Maastikulised väärtused – teeme ettepaneku lisada kaitse-eeskirja, vaja oleks ala niita ja korrastada, kohati vaateid avada. Külastuskorrastus – külastatav on maanteeäärne osa, raskelt ligipääsetav on läänepoolne osa, selline põhimõte võiks ka jääda. Tegevuste tabel. Maastikulised tegevused on tabelis III prioriteediga, kuna praegu maastik ei ole kaitse-väärtuseks.

Nurk: Talvel läks kaitseala lõunaosa RMK kätte, varem oli riigimaa (JRO) ja vald sai hooldustööd teha. RMK-ga kui maaomanikuga tuleb kõikide tegevuste juures koostööd teha.

Alliksoo: Me oleme matkaraja juures valla ja eraomanikega koostööd teinud, nüüd siis ka RMK-ga.

Nurk: Ega tabelis toodud rahasummade juures pole tegemist juba garanteeritud summadega, vaid ikka peab igaüks vaatama, kust ta raha hangib?

Öövel: Need ei ole kahjuks olemasolevad summad, vaid näitavad eelkõige suurusjärku, palju mingi tegevus maksma võiks minna. Näiteks maastikuhoolduse osas, need ei ole kohustused, mida omavalitsus peab tegema, vaid mis oleks soovituslik.

Einaru: Näiteks omavalitsuse või teiste huviliste projektide puhul annavad need tegevused ja summad näiteks KIK-ile tuge taotluste hindamisel.

Randver: Vald on mitu aastat olnud tubli järveäärse ala ja allikate ümbruse hooldamisega. Praegu on see RMK maa ja sellega peaks RMK tegelema, ei tea kas nad seda tegema hakkavad.

Einaru: RMK kindlasti teeb oma maadel neid töid, mis on kinnitatud kaitsekorralduskavades kirjas. Selles mõttes võiksid need tööd jätkuda.

Alliksoo: Oleme matkaraja hoolduseks ja arendamiseks raha küsinud, see aasta ei saanud. Me oleme rada pidevalt hooldanud. Tahame matkarada teha ringina. Kindlasti tahame, et niitmine ja allikate ümbruse korrastamine jätkuks, teeksime koostööd vallaga või RMK-ga.

Öövel: Kirjutan kavas täpsemalt RMK ja teiste huviliste võimaliku rolli lahti maastikuhooldusel.

Alliksoo: Ka teeäärse Karjamaa allika ümbrus võiks korda teha, et seda võsa seest näha oleks.

Öövel: Võsatorje ja hooldustööde juures ma ei tahtnudki väga täpselt paika panna, kust mida peaks tegema. Parim olekski kui tööde käigus või koostöös kohaliku omavalitsuse või huvigruppidega pannakse konkreetsed tööd paika.

Nurk: Kuidas RMK maadel üldse keegi tegutseda saab, kas piisab üksnes maaomaniku nõusolekust? Tööde tegemiseks saab tihti toetust üksnes oma maade jaoks.

Einaru: RMK teeb maarendilepinguid. Neil on üldine põhimõte, et esimese taastamise teevad ise ja hilisem hooldus võib jääda soovi korral huvilistele.

Nurk: Meil on praegu kogemus, et juhul kui tahta RMK maadel midagi korrastada, siis küsitaksegi maa kasutamise eest otsest renti mitte maamaksu. Tekivad kahtlused, kas ja mismoodi RMK neid korrastustöid tegema hakkab.

Vaher: Alles sellel aastal läksid need maad RMK-le üle. Vähe aega on olnud, vast loksuvad asjad paika.

Öövel: Kahjuks RMK-st kedagi kohale ei tulnud, oleks saanud ka nende seisukohta teada.

Einaru: RMK saab hakata neid töid tegema alles siis kui Keskkonnaamet on jõudnud kaitsekorralduskava kinnitada.

Randver: Ma teeks ettepaneku maastiku korrastamise ja hooldamise tööd täpsemalt lahti kirjutada – piiritleda alad, mida niita ja kui sageli, millised vaated avada ja hoida avatuna jne.

Nurk: Tahaks, et need korrastustööd saaksid ikkagi tehtud ning et need ei katkeks omanikuvahetusest tulnud vaidluste või millegi muu pärast. Ilmselt kaitseala põhjaots läheb ka varsti RMK kätte, mis praegu on jätkuvalt riigi käes.

Randveer: Hooldamine on selle teeäärset ala tublisti kenamaks teinud, varem oli see väga võssa kasvanud ja kole.

Nurk: Enam ei ole munitsipaalmaad kaitsealal, see riba mis oli, on praeguseks läinud Maanteeametile.

Öövel: Täname kõiki tulemast. Ja ootame siis nädal aega mõtteid ja ettepanekuid.

Salvestuse alusel koostas protokoll Märt Öövel

Osalejate nimekiri

Vormistatud eraldi failina kuna sisaldab isikuandmeid.

Lisa 4.3 Saabunud kirjalik tagasiside

- E-kiri Roosna-Alliku Põhikoolilt

From: Jaanika Alliksoo [jaanika.alliksoo@gmail.com]
Sent: 4. september 2012. a. 21:20
To: maert@hendrikson.ee
Subject: Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorralduskavast

Tere!

Roosna-Alliku Põhikool teeb ettepaneku täpsustada kaitsekorralduskava lk 6 Allikate matkarada sõnadega Kaltenbrunni matkarada, et ei tekiks muljet, et maastikukaitsealal on kaks eraldi rada. Aegajalt nimetatakse seda küll allikate matkarajaks, aga Roosna-Alliku Põhikool matkaraja rajajana soovib kasutada raja nimena Kaltenbrunni matkarada.

Lk 20 on kirjas Meetmete all " ... olulisemate allikate ümbruse korrastamine ja niitmine" - Võib-olla võiks täpsustada sulgudes "matkarajal tähistatud allikate". Lisaks teeäärsetele allikatele sooviksime, et ka maastikukaitseala metsas olevate allikate ümbrust saaksime ise hooldada (või neid hooldaks valdaja). Ja avada võiks ka vaate Karjamaa allikale, mis asub Külmaallika talust 50 meetrit Rakvere poole kergliiklustee ääres (Keskmisest kaitseala märgist veidi Paide poole). Foto sellest allikast, kirjelduse ja asukoha kaardilt leiab meie allikate koduleheküljelt, mis asub aadressil [http://:hot.ee/allikaterada](http://hot.ee/allikaterada) Kaltenbrunni matkarada viite alt.

Tervitades

Roosna-Alliku Põhikooli direktor Daina Pärt ja õpetaja Jaanika Alliksoo

Lisa 5 Fotod Roosna-Alliku maastikukaitsealast

Foto 1. Vaade maastikukaitseala lõunaotsas Pärnu jõe ülemjooksule ja jõeäärsetele lamminiitudele

Foto 2. Pärnu jõe ülemjooksu haru peale väljavoolu Allikajärvest

Fotod 3 ja 4. Allikasooks klassifitseeritud kooslus Vanaveskijärve kallasteil

Fotod 5 ja 6. Vaateid Allikajärvele lõunast

Fotod 7 ja 8. Allalastud veetasemega Vanaveski järv. Fotol 7 taamal allikasooni inventeeritud kooslus.

Foto 9. Tiit Eipre allikas – Pärnu jõe algus

Foto 10. Piiritusevabriku taga asuvast allikast algav oja

Foto 11. Allikas Pärnu-Rakvere maantee ääres

Fotod 12 ja 13. Soised alad Allikajärve kallasteil ning kaitseala põhjaosas

Fotod 14, 15 ja 16. Maastikukaitseala puistud

Fotod 17 ja 18. Vanaveskijärve kaldaid on kohati korrastatud, kuid vaated maanteelt järvele on siiski kinni kasvamas

Fotod 19 ja 20. Samuti on kinni kasvav Saare teelt avanev vaade Allikajärvele

Foto 21. Lagunenud pais Allikajärve väljavoolul

Foto 22. Sette stabiliseerimiseks avatud pais Vanaveski järve väljavoolul